

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny  
w Grodzisku Wielkopolskim

**OCENA STANU SANITARNEGO  
POWIATU GRODZISKIEGO  
ZA 2015 ROK**



Grodzisk Wielkopolski – styczeń 2016

## SPIS TREŚCI

	<b>Wstęp</b> .....	4
<b>1.</b>	<b>Sytuacja demograficzna</b> .....	5
<b>2.</b>	<b>Warunki zdrowotne środowiska bytowania człowieka</b> .....	5
2.1.	Obiekty komunalne.....	5
2.1.1.	Zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.....	5
2.1.1.1.	W miastach.....	5
2.1.1.2.	Na terenach wiejskich.....	6
2.1.2.	Kąpieliska i baseny.....	7
2.1.3.	Ustępy publiczne.....	8
2.1.4.	Zakłady fryzjerskie i inne zakłady w których są świadczone więcej niż jedna z usług(fryzjerskie , kosmetyczne , odnowy biologicznej) .....	8
2.1.5.	Zakłady kosmetyczne.....	8
2.1.6.	Obiekty hotelarskie .....	9
2.1.7	Dworce i stacje kolejowe.....	10
2.1.8	Interwencje.....	13
2.1.9.	Obiekty lecznictwa zamkniętego.....	14
2.1.10.	Obiekty lecznictwa otwartego.....	14
<b>3.</b>	<b>Obiekty żywnościowo-żywniowe</b> .....	15
3.1.	Jakość zdrowotna środków spożywczych.....	20
3.1.1.	Krajowe środki spożywcze.....	20
3.1.2.	Ocena sposobu żywienia .....	21
3.1.3	Nadzór nad przedmiotami użytku.....	22
<b>4.</b>	<b>Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy</b> .....	25
4.1.	Czynniki szkodliwe w środowisku pracy .....	25
4.2.	Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi .....	25
4.3.	Nadzór nad realizacją zapisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	26
4.4.	Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy .....	26
4.5.	Prowadzenie działań związanych z nadzorem nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych .....	27
4.6.	Czynniki biologiczne .....	27
4.7.	Choroby zawodowe .....	28

4.8.	Promocja zdrowia w zakładach .....	29
<b>5.</b>	<b>Obiekty nauczania i wychowania.....</b>	<b>30</b>
5.1.	Stan techniczny obiektów.....	30
5.2.	Dodatkowe informacje dotyczące warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo- wychowawczych .....	31
5.3.	Badania problemowe .....	32
5.4.	Inne przedsięwzięcia .....	33
5.5.	Wypoczynek .....	35
5.6.	Warunki sanitarne .....	36
<b>6.</b>	<b>Sytuacja epidemiologiczna.....</b>	<b>38</b>
6.1.	Choroby szerzące się drogą pokarmową.....	38
6.2.	Wirusowe zapalenia wątroby.....	39
6.3.	Choroby, przeciw którym realizowane są szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane.....	40
6.4.	Choroby odzwierzęce.....	40
6.5.	Realizacja szczepień ochronnych.....	41
6.6.	Działalność nadzorowa w zakresie chorób zakaźnych.....	42
<b>7.</b>	<b>Działalność oświatowo-promocyjna .....</b>	<b>43</b>
7.1.	Programy krajowe.....	47
7.2.	Programy wojewódzkie.....	59
7.3.	Inne przedsięwzięcia.....	66
7.4.	Przekazywanie informacji do mediów.....	76
7.5.	Podsumowanie .....	76
<b>8.</b>	<b>Działalność opiniodawczo - nadzorowa.....</b>	<b>78</b>
<b>9.</b>	<b>Wnioski końcowe.....</b>	<b>81</b>

## WSTĘP

Rok 2015 był szesnastym rokiem działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grodzisku Wielkopolskim, w którym realizowano zadania określone w Ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Ustawie o finansach publicznych.

Celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Grodzisku Wielkopolskim było promowanie zdrowego stylu życia, czuwaniem nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz zdrowotnym wody, zapobieganie powstawaniu chorób w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej.

W Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Grodzisku Wlkp. jest wdrożony system zarządzania w działalności nadzorowej oparty na wymaganiach normy PN-EN ISO/IEC 17020:2006 „Ogólne kryteria działania różnych rodzajów jednostek inspekcyjnych”.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny współpracował ze Starostą Powiatowym, Burmistrzami i Wójtami gmin, Komendą Powiatową Policji, Powiatowym Inspektoratem Weterynaryjnym, Nadleśnictwem Grodzisk, Komendą Powiatową Państwowej Straży oraz Powiatową i Miejską – Gminną Biblioteką Publiczną w Grodzisku Wlkp. .

## 1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Powiat Grodziski obejmuje powierzchnię 643,72 km<sup>2</sup> i zajmuje pod tym względem 26 miejsce w województwie wielkopolskim. Liczba mieszkańców wg stanu na dzień 31.12.2015r. wynosi 50.732. Znaczna część mieszkańców (31.229) zamieszkuje na terenach wiejskich (tabela nr 1).

**Tabela nr 1 Ludność wg miejsca zamieszkania.**

Wyszczególnienie	Ludność *		
	Ogółem	w miastach	na wsiach
powiat grodziski	50.732	19.503	31.229

\* wg stanu na dzień 31.12.2014r.

## 2. WARUNKI ZDROWOTNE ŚRODOWISKA BYTOWANIA CZŁOWIEKA

### 2.1. Obiekty komunalne

#### 2.1.1. Zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia

##### 2.1.1.1. W miastach :

Nadzorem sanitarnym objęto :

- 2 wodociągi miejskie
- 1 wodociąg zakładowy
- 2 wodociągi lokalne

Ludność miasta Grodzisk Wlkp. zaopatruje się w wodę z wodociągu miejskiego przy ul. Mikołajczyka (jest to wodociąg raportowany do UE) i częściowo z wodociągu wiejskiego Czarna Wieś, a dodatkowo ul. Sadowa z wodociągu zakładowego Gospodarstwa Rolnego W. Glinkowski Dymaczewo Stare Oddział Grodzisk Wlkp. Woda z wodociągu miejskiego i wodociągu wiejskiego Czarna Wieś oraz wodociągu zakładowego Gospodarstwa Rolnego W. Glinkowski Dymaczewo Stare Oddział Grodzisk Wlkp. nadaje się do spożycia przez ludzi - bez zmian w stosunku do roku 2014.

W wodę nadającą się do spożycia zaopatrywani są również mieszkańcy miasta Rakoniewice (z wodociągu miejskiego raportowanego do UE) oraz mieszkańcy miasta Wielichowo, którzy zaopatrywani są z wodociągu wiejskiego Wielichowo Wieś ul. Borek.

Woda z wodociągu lokalnego Rodan Groklin sp. z o. o Grodzisk Wlkp. ul. Sportowa oraz wodociągu lokalnego HOOP Polska sp. z o. o Grodzisk Wlkp. nadal nadaje się do spożycia przez ludzi.

Podobnie jak w latach poprzednich stan sanitarny wodociągów nie budził zastrzeżeń .

Liczba urządzeń w stosunku do 2014r. nie uległa zmianie.

#### **2.1.1.2. Na terenach wiejskich**

Objęto nadzorem sanitarnym :

- 14 wodociągów wiejskich

- 1 wodociąg zakładowy

- 1 wodociąg lokalny

Jakość wody w 14 wodociągach wiejskich i 1 wodociągu zakładowym nie budziła zastrzeżeń - bez zmian w stosunku do 2014r.

Skontrolowano i pobrano próby wody do badań kontrolnych z 1 wodociągu lokalnego sezonowego tj. wodociągu lokalnego Pola Biwakowego w Kuźnicy Zb., w którym woda warunkowo nadawała się do spożycia przez ludzi z uwagi na przekroczenie parametrów fizyko – chemicznych, podobnie jak w roku 2014.

Stan sanitarny wodociągów nie budził zastrzeżeń.

Liczba urządzeń w stosunku do 2014r. uległa zmianie – ubyły 2 wodociągi lokalne

( wodociąg lokalny Ośrodek Wypoczynkowy „Magdalena” w Kuźnicy Zb. i wodociąg lokalny Ośrodek Wypoczynkowy „Oaza” w Kuźnicy Zb. ). Wodociągi zostały wyłączone z eksploatacji. Ośrodek Wypoczynkowy „Magdalena” został zlikwidowany, a Ośrodek Wypoczynkowy „Oaza” został podłączony do sieci wodociągu powiatu wolsztyńskiego.

Gmina Grodzisk Wlkp. Granowo , Kamieniec , Rakoniewice i Wielichowo zwodociągowane są w 100 %.

Ocenę stanu sanitarnego urządzeń wodnych i jakości wody na terenach wiejskich dokonano na podstawie przeprowadzonych kontroli oraz analiz fizyko – chemicznych i bakteriologicznych wody.

W 2015r wydano 7 decyzji administracyjnych i 3 pisma w trybie art. 30 ustawy o PIS.

W roku 2015 pobrano 107 prób wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

### **2.1.2. Kąpieliska i baseny.**

W związku z nowelizacją ustawy Prawo wodne wprowadzającej zmiany w sposobie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, do PPIS w Grodzisku Wielkopolskim nie wpłynął żaden projekt uchwały zatwierdzający wykaz kąpielisk ani miejsc zwyczajowo przyjętych do kąpieli .na terenie powiatu grodzkiego

W sezonie letnim, została przeprowadzona kontrola miejsca do wypoczynku i opalania w Kuźnicy Zbąskiej. Teren trawiasto – piaszczysty nad Jeziorem Kuźnickim , nie ogrodzony i nie oświetlony z wyodrębnionym parkingiem dla samochodów. Odpady komunalne gromadzone w koszach wyłożonych workami foliowymi, kosze nieprzepełnione, teren wokół nich utrzymany czysto. Dla wypoczywających udostępniona była kabina ustępowa typu TOI-TOI serwisowana wg podpisanej przez gminę umowy dzierżawy, na okres dwóch miesięcy. Stan sanitarny miejsca do wypoczynku i kabiny ustępowej nie budził zastrzeżeń.

W roku 2015 w ewidencji PSSE w Grodzisku Wlkp. znajdowały się 2 baseny:1 basen kąpielowy otwarty czynny sezonowo i 1 basen – pływalnia kryty czynny cały rok.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały uchybień. Stan techniczny i funkcjonalny obiektów dobry.

Ogółem przeprowadzono 2 kontrole protokolarne i 15 kontroli związanych z poborem prób wody , oraz pobrano 51 próbek wody do badań. Jakość wody dobra.

**1) basen kąpielowy odkryty w Grodzisku Wlkp. ul. Zbąszyńska 46** posiadający 3 niecki basenowe.

- 1) basen główny
- 2) basen średni
- 3) brodzik dla dzieci

Woda odpowiadała warunkom higieniczno-zdrowotnym do kąpieli.

**2) basen kąpielowy kryty -właścicielem jest Przedsiębiorstwo Wielobranżowe**

**„ BEHAPOWIEC”, ul. Nowa 20, Grodzisk Wielkopolski**

- 1) basen główny
- 2) whirlpool

Woda do badań laboratoryjnych pobierana jest do badań laboratoryjnych raz w miesiącu. Woda odpowiadała warunkom higieniczno-zdrowotnym do kąpieli. W 2015 r. pobrane zostały również 2 próby wody w kierunku bakterii z rodzaju Legionella s.p.- bakterii nie wykryto

### **2.1.3. Ustępy publiczne**

Kontrolą objęto 1 ustęp publiczny stały w Rakoniewicach oraz 5 tymczasowych kabin ustępowe publicznych skanalizowanych w Grodzisku Wielkopolskim . Są to obiekty czynne cały rok. Stan sanitarny skontrolowanych ustępów nie budził zastrzeżeń.

### **2.1.4. Zakłady fryzjerskie i inne zakłady w których są świadczone więcej niż jedna z usług (fryzjerskie , kosmetyczne , odnowy biologicznej)**

Stałym nadzorem objęto 34 zakłady fryzjerskie i 18 innych zakładów w których są świadczone więcej niż jedna z usług oraz 6 zakładów odnowy biologicznej Ogółem wykonano 10 kontroli w zakładach fryzjerskich, 7 kontroli w innych zakładach i 2 kontrole odnowy biologicznej. Większość obiektów to zakłady estetycznie urządzone i dobrze wyposażone. We wszystkich obiektach prowadzona jest dezynfekcja chemiczna . W czasie kontroli zwraca się szczególną uwagę na sposób przechowywania kosmetyków narzędzi fryzjerskich, ich dezynfekcje , terminy ważności środków dezynfekcyjnych, sposób magazynowania bielizny stosowanej na zakładzie , pranie bielizny brudnej . W większości zakładów stosowana jest bielizna jednorazowego użytku.

Stan sanitarny w skontrolowanych zakładach nie budził zastrzeżeń Skontrolowane zakłady posiadają wentylację grawitacyjną(skuteczność wentylacji potwierdzana protokołami z okresowej kontroli przewodów kominowych) i mechaniczną

Na terenie obiektów przestrzegane są zapisy ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu

### **2.1.5. Zakłady kosmetyczne.**

W ewidencji PSSE znajdują się 22 zakłady kosmetyczne. W skontrolowanych 10 zakładach ,stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

W zakładach stosuje się narzędzia jednorazowego i wielokrotnego użytku . Narzędzia wielokrotnego użytku sterylizowane są w własnym zakresie w autoklawach lub oddawane są do sterylizacji w centralnej sterylizatorni w SP ZOZ w Grodzisku Wlkp. Zakłady w których wykonywane są zabiegi powodujące naruszenie ciągłości tkanek ,mają podpisane umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych. Deklarowany rodzaj usług w skontrolowanych zakładach kosmetycznych to : manicure, pedicure , pielęgnacja twarzy, szyi i dekoltu, kosmetyka dłoni, henna, depilacja, zabiegi na twarz, makijaż, woskowanie ciała, solarium, zdobnictwo paznokci.



### **2.1.6. Obiekty hotelarskie**

W ewidencji PSSE w Grodzisku Wlkp. znajdują się 2 Hotele, 2 Motele, 1 kemping, 1 Pole biwakowe oraz 13 obiektów w których świadczone są usługi hotelarskie (w tym obiekty agroturystyki). Przeprowadzone kontrole nie wykazały uchybień. Ogółem w tej grupie przeprowadzono 16 kontroli. Na terenie obiektów przestrzegane są zapisy ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu.

#### **a) Hotel „, RODAN GROKLIN” Grodzisk Wlkp.**

Hotel kat.\*\*\*\* - jest to budynek murowany, wolnostojący, wielokondygnacyjny. Budynek jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych (windy oraz sanitariaty dla osób niepełnosprawnych). Składa się z: 29 pokoi dwuosobowych, 3 apartamentów dwuosobowych z zespołami higieniczno-sanitarnymi, holu z recepcją, sali bowlingu, zespołu sal wielofunkcyjnych tj. konferencyjnych, klubowych, szkoleniowych, audiowizualnych, odnowy biologicznej.

Obiekt o wysokim standardzie technicznym i jakości świadczonych usług, których stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

#### **b) Hotel PW „, Behapowiec” Grodzisk Wlkp.**

Hotel kat.\*\*\* - jest to budynek murowany, wolnostojący, wielokondygnacyjny. Obiekt składa się z: 32 pokoi dwuosobowych z zespołami higieniczno-sanitarnymi, 8 pokoi czteroosobowych, 4 apartamenty 2dwoosobowe, 1 pokój studio dwuosobowy, holu z recepcją, zespołem sal wielofunkcyjnych tj. konferencyjnych, klubowych, szkoleniowych, audiowizualnych, basenu, sauny, whirlpoolu. Ponadto w obiekcie świadczone są usługi w zakresie fitness oraz siłownia.

Obiekt o wysokim standardzie technicznym i jakości świadczonych usług.

#### **c) „, LEOBUS” Motel XXI wieku Grodzisk Wlkp.**

Motel kat.\*\*\* - jest to budynek murowany, wolnostojący, wielokondygnacyjny. Składa się z: 45 pokoi dwuosobowych, 20 pokoi trzyosobowych, 2 apartamentów z zespołami higieniczno-sanitarnymi, 1 pokojem jednoosobowym, 1 pokojem siedmioosobowym, 1 pokojem pięćosobowym, 2 pokojami czteroosobowymi, holu z recepcją, sali konferencyjnej, sauny, solarium i zakładu fryzjerskiego.

Goście korzystają też z usług fryzjerskich oraz sauny i solarium znajdujących się na terenie obiektu.

#### **d) Motel PW „Duet” Granowo**

Motel kat.\*\*\* Jest to budynek murowany, wolnostojący, wielokondygnacyjny. Obiekt składa się z: 3 pokoi dwuosobowych i 9 pokoi jednoosobowych z zespołami higieniczno-sanitarnymi, sali konferencyjnej, magazynów na bieliznę czystą i brudną oraz miejscem na sprzęt porządkowy.

#### **e) Pole kempingowe w Januszewicach**

Obiekt sezonowy położony na polanie, nad jeziorem strykowskim. Teren kempingu jest ogrodzony, oświetlony, posiada całodobowy nadzór, oraz wyodrębniony parking dla samochodów. Liczba stanowisk do obozowania -20. Bielizna pościelowa własna klientów. Zaopatrzenie w wodę wodociągu wiejskiego Januszewice z wodą o dobrej jakości. Nieczystości płynne odprowadzane do zbiornika bezodpływowego. Odpady komunalne gromadzone w pojemnikach

#### **f) Pole biwakowe w Kuźnicy Zbąskiej**

Obiekt sezonowy położony w lesie. Teren pola biwakowego jest ogrodzony, oświetlony, posiada całodobowy nadzór. Zaopatrzenie w wodę wodociągu lokalnego w Kuźnicy Zbąskiej, którego jakość wody jest warunkowo dopuszczona do spożycia przez ludzi z uwagi na przekroczenie dopuszczalnych stężeń związków żelaza, manganu, amonowego jonu oraz wskaźnika mętności. Nieczystości płynne odprowadzane do zbiornika bezodpływowego. Odpady komunalne gromadzone w

#### **g) Pokoje noclegowe przy Restauracji „Leśna” Grodzisk Wlkp.**

Brak zaszeregowania - jest to budynek murowany, wolnostojący, jednokondygnacyjny. Obiekt składa się z: 16 pokoi dwuosobowych z zespołami higieniczno-sanitarnymi. Stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

#### **h) Pokoje noclegowe przy Gminnym Centrum Pomocy Środowiskowej w Grodzisku Wlkp.**

Brak zaszeregowania - jest to budynek murowany, wolnostojący, wielokondygnacyjny. Pomieszczenia na drugiej i trzeciej kondygnacji, w tym; 1 pokój czteroosobowy, 3 pokoje trzyosobowe oraz 5 pokoi dwuosobowych, wykorzystywane jako pokoje gościnne głównie dla potrzeb gminy podczas obecności przedstawicieli innych samorządów lub delegacji z miast partnerskich przebywających na terenie gminy. Obiekt posiada 23 miejsca noclegowe z zespołami higieniczno-sanitarnymi.

Stan sanitarny w w/w obiektach nie budził zastrzeżeń.

**i) Pokoje do wynajęcia przy Centrum Medycznym w Rakoniewicach**

Brak zaszeregowania - jest to budynek nowopowstały, murowany, wolnostojący, wielokondygnacyjny. Obiekt składa się z: 7 pokoi jednoosobowych 12 pokoi dwuosobowych, 1 pokój trzyosobowy, każdy z zespołami higieniczno-sanitarnymi.

Stan sanitarny obiektu nie budził zastrzeżeń.

**j) Ośrodek Wypoczynkowy „OAZA” Kuźnica Zbąska**

Jest to budynek murowany, wolnostojący, wielokondygnacyjny, sezonowy, bez zaszeregowania. Obiekt składa się z: 8 pokoi dwuosobowych w tym 1 z zespołem higieniczno-sanitarnym, 4 pokoje trzyosobowe, 1 pokój czteroosobowy, 3 pokoje pięcioosobowe, węzeł sanitarny osobno dla kobiet i mężczyzn, magazynów na bieliznę czystą i brudną oraz miejscem na sprzęt porządkowy.

**k) Motel „MDS” Restauracja, Motel Wielichowo Wieś**

Brak zaszeregowania - jest to budynek murowany, wolnostojący, wielokondygnacyjny. Obiekt składa się z 6 pokoi dwuosobowych z zespołami higieniczno-sanitarnymi, magazynów na bieliznę czystą i brudną oraz miejscem na sprzęt porządkowy.

**l) Gościniec „U Michała” Drzymalowo**

Budynek murowany, wolnostojący, całoroczny, wielokondygnacyjny, bez zaszeregowania. Obiekt składa się z: 10 pokoi dwuosobowych z zespołami higieniczno-sanitarnymi oraz 2 domków typu „Brda” sześćoosobowych, magazynów na bieliznę czystą i brudną oraz miejscem na sprzęt porządkowy.

**l) Zajazd „U Bogdana” Rakoniewice Wieś**

Jest to budynek murowany, wolnostojący, wielokondygnacyjny. Obiekt składa się z: 13 pokoi dwuosobowych, 1 pokoju trzyosobowego i 1 pokoju czteroosobowego z zespołami higieniczno-sanitarnymi, magazynów na bieliznę czystą i brudną oraz miejscem na sprzęt porządkowy.

**m) „Pałac Szczepowice” w Szczepowicach**

Jest to budynek murowany, wolnostojący, wielokondygnacyjny. Obiekt składa się z: 15 pokoi dwuosobowych, 3 pokoi jednoosobowych i 1 apartamentu dwuosobowego z zespołami higieniczno-sanitarnymi, magazynów na bieliznę czystą i brudną oraz miejscem na sprzęt porządkowy.

**n) Pokoje noclegowe przy Restauracji Kaprys, Ruhocice**

Jest to budynek murowany, wolnostojący, wielokondygnacyjny, całoroczny, bez zaszeregowania.

Obiekt składa się z: 10 pokoi dwuosobowych z zespołami higieniczno-sanitarnymi, , magazynem na bieliznę czystą i brudną oraz miejscem na sprzęt porządkowy.

**o) Dwór Niemierzyce**

Jest to budynek murowany, wolnostojący, wielokondygnacyjny, całoroczny, bez zaszeregowania.

Obiekt składa się z: 9 pokoi dwuosobowych z zespołami higieniczno-sanitarnymi, salki konferencyjnej ,magazynem na bieliznę czystą i brudną oraz miejscem na sprzęt porządkowy.

**p) Gospodarstwo agroturystyczne Jabłonna**

**r) Kwatera turystyczna Tarnowa**

**s) Zagroda „ Pod Lipami” Błońsko**

*W okresie sprawozdawczym dopisano do ewidencji 2 obiekty Pokoje noclegowe przy Restauracji Kaprys, Ruhocice oraz Dwór Niemierzyce, natomiast 1 obiekt sezonowy O.W. „ Magdalena „ w Kuźnicy Zbąskiej został zlikwidowany.*

**2.1.7. Dworce i stacje kolejowe**

Pod nadzorem PSSE w Grodzisku Wlkp. znajdują się 3 stacje PKP.

Skontrolowano 3 Stacje PKP ( Rakoniewice , Grodzisk Wlkp., Granowo ), oraz 2 perony w Rakoniewicach, 3 perony w Grodzisku Wlkp., 1 peron w Granowie, 1 przejście podziemne , 2 poczekalnie i 3 pomieszczenia dyżurnego ruchu. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Poznaniu, poinformował pismem o przeniesieniu na rzecz Gminy Grodzisk Wlkp. aktem notarialnym budynek Dworca, w związku z tym zlikwidowano poczekalnie oraz pomieszczenia kasowe na Stacji w Grodzisku Wlkp.

Węzeł sanitarny dla obsługi na Stacji PKP w Grodzisku Wlkp., Rakoniewicach i Granowie, skanalizowany, z wodą bieżącą ciepłą i zimną - utrzymany czysto. Natomiast podróżni w Grodzisku Wlkp. mają dostęp do nowo zainstalowanej kabiny ustępowej zlokalizowany poza budynkiem Stacji.

### **2.1.8. Interwencje**

W 2015r. wpłynęły 4 interwencje dotyczące :

1. Zagrożenia dla mieszkańców posesji z powodu nieprawidłowości przy odprowadzaniu nieczystości płynnych w miejscowości Terespol , gm . Rakoniewice Sprawę w całości przekazano do Burmistrza Rakoniewic.
2. Rozmnożenia owadów nieznanego pochodzenia na terenie nieużytkowanej posesji w Wielichowie , gm. Wielichowo. Po przeprowadzonej kontroli obecności owadów nie stwierdzono.
3. Uciążliwości dla mieszkańców spowodowanych hodowlą indyków na posesji w Rostarzewie gmina Rakoniewice. Po przeprowadzonej kontroli nie znaleziono podstaw faktycznych do wszczęcia w sprawie czynności administracyjnych
4. Zaniedbań opiekuńczo- wychowawczych mogących wskazywać na zagrożenie dla małoletnich dzieci zamieszkałych w Kotowie gm. Granowo. Sprawę w całości przekazano do OPS w Granowie

### **Działalność kontrolno-represyjna**

1. Liczba przeprowadzonych kontroli – 82
2. Liczba wydanych decyzji ogółem –12
  - merytoryczne-12( dot. ekshumacji zwłok)
  - opłatowe – 0
- 3 Liczba postanowień – 6
  - 5 dot. imprez masowych
  - 1 dot. sprowadzenia zwłok z zagranicy
4. Liczba tytułów wykonawczych - 0
5. Liczba postanowień - grzywna / wartość / - 0
6. Liczba pism w trybie art. 30 ustawy o IS - 0
7. Liczba nałożonych mandatów ogółem - 0
8. Liczba wydanych opinii- 1

### **2.1.9. Obiekty lecznictwa zamkniętego**

Nadzór nad SPZOZ w Grodzisku Wielkopolskim prowadzi WSSE Poznań.

### **2.1.10. Obiekty lecznictwa otwartego**

W ewidencji stacji znajduje się 6 obiektów lecznictwa o działalności ambulatoryjnej w mieście i 5 na terenach wiejskich w zakresie kompetencji lekarza rodzinnego.

Ponadto, skontrolowano: 2 zakłady rehabilitacji leczniczej, 14 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich, 14 indywidualnych praktyk lekarskich, 2 indywidualne praktyki pielęgniarские, 6 innych podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (w skład których wchodziły Pielęgniarskie Ośrodki Medycyny Szkolnej, Przychodnie Stomatologiczne, Ośrodek Medycyny Środowiskowo-Rodzinnej i Przychodnie Specjalistyczne), 4 innych praktyk zawodowych – gabinetów pielęgniarских przy zakładach pracy .

Zużyty sprzęt jednorazowego użytku gromadzony jest w pojemnikach plastikowych odpornych na przekłucie oraz w workach dostosowanych do tego celu i oznakowanych, przechowywany w temp. poniżej 10°C w urządzeniach chłodniczych. Zachowany jest kod kolorów.

Wszystkie placówki lecznictwa otwartego mają podpisaną umowę na wywóz odpadów medycznych

**Stan sanitarny w skontrolowanych obiektach nie budził zastrzeżeń.**

### **Wnioski :**

1. Podjąć odpowiednie działania zmierzające do poprawy jakości wody w wodociągu produkującym wodę o warunkowej jakości.

### 3. OBIEKTY ŻYWNOŚCIOWO - ŻYWIENIOWE

W roku 2015 nadzorem objęto 629 obiektów żywności i żywienia oraz przedmiotów użytku (dodatkowo siedem obiektów związanych z produkcją i obrotem kosmetykami), zatwierdzonych zostało 71 obiekty a skontrolowano 301 obiekty. Do końca 2015r. do PPIS w Grodzisku Wlkp. wpłynęło 77 wniosków producentów pierwotnych o wpis do rejestru zakładów w tym 2 producentów którzy prowadzą również sprzedaż bezpośrednią. Na podstawie złożonych wniosków wydano zaświadczenia o wpisie do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W nadzorowanych obiektach żywności i żywienia przeprowadzono 382 kontrole i rekontrole sanitarne w tym 7 interwencyjnych w związku z sygnałami obywateli dot. warunków sanitarnych w obiektach oraz jakości środków spożywczych ( m.in. skargi dot. jakości sprzedawanych środków spożywczych, stanu technicznego oraz czystości bieżącej obiektów), a także w ramach działania systemu RASFF - „Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt”.

W 2015r. przeprowadzono 13 kontroli w związku z przedsięwzięciem: „Ocena nadzoru nad sezonowymi zakładami żywności i żywienia, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów zlokalizowanych na trasach turystycznych”. W związku z w/w przeprowadzonymi kontrolami sanitarnymi w zakładach żywienia zbiorowego otwartego, małych gastronomiach oraz sklepach spożywczych, nałożono jeden mandat na kwotę 100 zł oraz wydano jedną decyzję zarządzającą poprawę stanu sanitarno – higienicznego obiektu. Do głównych nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli należało:

- Ściany, sufity i podłogi w pomieszczeniach obiektów zniszczone, liczne ubytki, odpadająca farba,
- Brak prowadzonej na bieżąco dokumentacji GHP (Dobrej Praktyki Higienicznej) i HACCP w tym brak prowadzonej dokumentacji mającej na celu identyfikację dostawców.
- Brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno - epidemiologicznych

W 2015r. sporządzono 374 protokoły z kontroli sanitarnych (w tym 4 protokołów z kontroli obiektów produkcji i obrotu kosmetyków).

Sklasyfikowano 236 obiekty według arkusza oceny stanu sanitarnego, z którego 4 obiekty sklasyfikowano jako obiekty „niezgodne”.

W wyniku naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych wydano 18 decyzji, w tym decyzje zmieniające i uchylające.

Decyzje wydano:

- w piekarniach 3 decyzji,
- w sklepach spożywczych 5 decyzji, w tym osiem decyzji w supermarketach
- w innych obiektach obrotu żywnością 1 decyzja,
- w zakładach żywienia zbiorowego otwartego 5 decyzji w tym 1 dot. unieruchomienia działalności całego zakładu w związku z zatruciem pokarmowym,
- w zakładów małej gastronomii 2 decyzje w tym 1 unieruchomienie działalności całego zakładu w związku z zatruciem pokarmowym.
- w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego 1 decyzje dot. stołówek przedszkolnych

Ponadto w 2015r. wydano 74 decyzje zatwierdzające.

W 2015r. wydano w sumie 124 decyzje administracyjnych: w tym 92 decyzje merytoryczne: 74 decyzje zatwierdzające , 18 decyzji zarządzających oraz 32 decyzje płatnicze.

Nałożono trzy mandaty na sumę 400 zł. Podział w poszczególnych grupach obiektów przedstawia się następu

- sklepy spożywcze 2 mandatów na kwotę 300 zł w tym 1 mandat na sumę 200 zł w supermarketach
- zakłady żywienia zbiorowego otwartego 1 mandaty na kwotę 100zł,
- 

Podstawowe dane z działalności nadzorczej w latach 2014 – 2015 przedstawia poniższa tabela (tabela uwzględni również nadzór nad obiektami przedmiotów użytku i kosmetykami):

**Tabela Nr 2**

<b>Rodzaj danych</b>	<b>2014r.</b>	<b>2015r.</b>
<b>Liczba obiektów wg rejestru zakładów</b>	<b>596</b>	<b>629</b>
<b>Liczba obiektów skontrolowanych</b>	<b>354</b>	<b>301</b>
<b>Liczba obiektów sklasyfikowanych</b>	<b>267</b>	<b>236</b>
<b>Liczba kontroli i rekontroli sanitarnych</b>	<b>495</b>	<b>386</b>
<b>Liczba decyzji administracyjnych</b>	<b>32</b>	<b>18</b>
<b>Liczba mandatów</b>	<b>15</b>	<b>3</b>
<b>Suma nałożonych mandatów</b>	<b>2100</b>	<b>400</b>



<b>Liczba pobranych próbek żywności i przedmiotów użytku</b>	<b>80</b>	<b>93</b>
<b>Liczba próbek kwestionowanych</b>	<b>2</b>	<b>1</b>

*Źródło: opracowanie własne*

Przedsiębiorcy branży spożywczej zobowiązani są do wdrożenia i stosowania zasad dobrej praktyki higienicznej, dobrej praktyki produkcyjnej oraz wprowadzenia zasad systemu HACCP. W związku z powyższym stan sanitarny zakładów ulega systematycznej poprawie, dzięki coraz większej liczbie przedsiębiorstw, które wdrażają i stosują zasady GHP, GMP oraz systemu HACCP.

Poniższa tabela przedstawia liczbę obiektów z wdrożonymi powyżej systemami w odniesieniu do liczby obiektów wg rejestru zakładów w ciągu roku:

**Tabela Nr 3**

<b>Rodzaj obiektu</b>	<b>Liczba obiektów wg rejestru zakładów w ciągu roku</b>	<b>Liczba obiektów z wdrożonymi zasadami GHP/GMP</b>	<b>Liczba obiektów z wdrożonymi systemem HACCP</b>
<b>Obiekty Produkcji Żywności</b>	123 (w tym 77 producentów pierwotnych)	43	43
<b>Obiekty Obrotu Żywnością</b>	396 (w tym 2 dostawców bezpośrednich)	346	99
<b>Obiekty Żywności Zbiorowego Otwarte, w tym zakłady małej gastronomii</b>	77	77	47
<b>Zakłady Żywności Zbiorowego Zamknięte</b>	26	26	18
<b>Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością</b>	1	0	0
<b>Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością</b>	6	0	0
<b>Suma</b>	<b>629</b>	<b>492</b>	<b>207</b>

*Źródło: opracowanie własne*

Do badań pobrano ogółem 90 prób żywności oraz dodatkowo 3 próby kosmetyków.

W sumie w 2015r. pobrano do badań 93 prób żywności oraz kosmetyków.

Z 93 pobranych prób, 1 prób kosmetyku została zakwestionowana. Próba szamponu dla dzieci BAMBI powyżej 1 roku życia jest niezgodna w wymaganiach Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23.12.2002r w punkcie dotyczącym obecności bakterii *Pseudomonas aeruginosa* oraz ogólnej liczby drobnoustrojów.

W 2015r. wydano 66 świadectw jakości zdrowotnej środka spożywczego przekraczającego granicę oraz 17 decyzji opłatowych w związku z przeprowadzonymi oględzinami środków spożywczych przekraczających granicę.

Wszystkie świadectwa wydano na środki spożywcze, które zakład produkcyjny wysyłał do krajów spoza Unii Europejskiej (Albania, Brazylia, Meksyk, Kosowo, RPA, Liban, Turcja, Mongolia, Maroko, Kolumbia) dot. pieczarki sterylizowane krojone/całe w puszkach/słoikach, pieczarki pasteryzowane krojone w workach

#### **Stan sanitarny grup obiektów (wyrażony w procentach obiektów „niezgodnych”) w 2015r.**

Po przeprowadzonej ocenie stanu sanitarnego zakładów, 4 obiekty zakwalifikowano jako obiekty „niezgodne”. Uchybienia powodujące, że obiekty zakwalifikowane zostały jako „niezgodne”, to głównie brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych, zła jakość sprzedawanych artykułów spożywczych (artykuły spożywcze po terminie przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości), brak zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego środków spożywczych łatwo psujących się oraz brak bieżącej ciepłej i zimnej wody w kontrolowanym obiekcie.

Stan sanitarny wyrażony w procentach obiektów „niezgodnych” w 2015r., przedstawia tabela.

**Tabela Nr 4**

Rodzaje obiektów	2015r.
Sklepy spożywcze w tym supermarkety	1,09%
Obiekty ruchome i tymczasowe	1,29%

*Źródło: opracowanie własne*

#### **Opis grup obiektów w kolejności od tych o najgorszym stanie sanitarnym przedstawiono poniżej:**

##### **➤ Sklepy spożywcze w tym supermarkety**

W 2015r. nadzorem objęto 237 sklepów spożywczych, w tym 16 supermarketów. Zatwierdzonych zostało 26 obiektów, w tym 1 supermarket. Skontrolowano 103 obiekty w tym 16 supermarketów, w których dokonano 96 ocen według arkusza oceny stanu sanitarnego. W nadzorowanych obiektach przeprowadzono 148 kontroli i rekontroli sanitarnych, w tym 5 kontroli interwencyjnych.

W wyniku naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych wydano 9 decyzji administracyjnych, w tym cztery w supermarketach.

Do najczęściej stwierdzonych nieprawidłowości należą:

1. Nieodpowiedni stan sanitarno – techniczny ścian, sufitów i podłóg w pomieszczeniach zarówno sali sprzedaży, magazynowych oraz zapleczu.
2. Nieodpowiedni stan sanitarno – techniczny wyposażenia sali sprzedaży m.in. urządzeń i lad chłodniczych.
3. Artykuły spożywcze po terminie przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości.
4. Brak procedury dot. zapewnienia skutecznej ochrony zakładu przed szkodnikami, procedury zabezpieczenia i wycofania z obrotu partii żywności nieodpowiadającą wymaganiom jakości zdrowotnej oraz właściwie prowadzonej dokumentacji umożliwiającej zidentyfikowanie dostawcy żywności
5. Produkty spożywcze nie opakowane m.in. chleb, wyroby cukiernicze składowane na ladzie sprzedażowej, bez zabezpieczenia przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi
6. Brak czystości i porządku na zewnątrz zakładu.
7. Nieprawidłowa temperatura przechowywania art. spożywczych – niezgodna z temperaturą deklarowaną przez producenta.

➤ **Zakłady żywienia zbiorowego otwarte w tym zakłady małej gastronomii**

W 2015r. nadzorem objęto 77 obiektów w tym 57 zakładów małej gastronomii. Zatwierdzone zostały 3 zakłady w tym 3 zakłady małej gastronomii, skontrolowano 20 zakładów żywienia zbiorowego otwartego a 40 zakładów małej gastronomii. W 2015 sklasyfikowano 47 obiektów w tym 27 zakłady małej gastronomii. W sumie przeprowadzono 56 kontroli i rekontroli, w tym 1 kontrolę interwencyjną dot. zgłoszeń konsumentów w sprawach stanu sanitarno – higienicznego obiektów.

W 2015r. wydano 5 decyzji administracyjnych w tym 2 decyzje unieruchomienia działalności całego zakładu w związku z zatruciem pokarmowym. Unieruchomienia zakładu dokonano w żywieniu zbiorowym otwartym jak i w małej gastronomii. Nałożono jeden mandat na sumę 100 zł. w zakładach żywienia zbiorowego otwartego.

Najczęściej stwierdzone uchybienia to:

1. Art. spożywcze po okresie przydatności do spożycia.
2. Nieprawidłowe warunki magazynowania art. spożywczych – nie zachowanie łańcucha chłodniczego

## **Stan sanitarny środków transportu żywności.**

W 2015r. nadzorem objęto 38 środków transportu, z których 25 zostało zatwierdzonych. Skontrolowanych zostało 47 środków transportu. Według arkusza oceny stanu sanitarnego sklasyfikowanych zostało 13 środków transportu. Sklasyfikowane środki transportu nie wykazały żadnych uchybień, wszystkie oceniane środki transportu uzyskały ocenę „zgodny” z wymaganiami. W nadzorowanych środkach transportu w 2015r. przeprowadzono 38 kontroli i rekontroli sanitarnych. W 2014r. nie wydano żadnych decyzji nakazowych mających na celu poprawę stanu sanitarno – technicznego pojazdów.

Nadzorowane środki transportu wyposażone są w aparaturę do pomiaru i rejestracji temperatury żywności i przeprowadzany jest na bieżąco monitoring temperatur. Środki transportu, które zostały skontrolowane i ocenione zgodnie z arkuszem oceny stanu sanitarnego wprowadziły i utrzymują zasady Dobrej Praktyki Higienicznej. Właściciele środków transportu, które zostały zatwierdzone w 2015r. zostali pouczeni o konieczności wprowadzenia i utrzymania zasad Dobrej Praktyki Higienicznej. Personel posiada aktualne orzeczenia lekarskie oraz odzież ochronną. Prowadzony jest rejestr mycia i dezynfekcji środka transportu. Zachowana jest segregacja przewożonych środków spożywczych. Wnętrza środków transportu wykonane z materiałów łatwo zmywalnych, nietoksycznych, posiadających odpowiednie dokumenty stwierdzające możliwość dopuszczenia materiałów wykończeniowych wewnątrz środków transportu do kontaktu z żywnością.

### **3.1. Jakość zdrowotna środków spożywczych**

#### **3.1.1. Krajowe środki spożywcze**

W 2015r. pobrano do badań 93 próby żywności oraz kosmetyków. Dziewięćdziesiąt prób stanowiły próby żywnościowe oraz trzy dodatkowe próby kosmetyków (oliwka i dwa szampony dla dzieci).

Z 93 pobranych prób jedna próba została zakwestionowana.

**Porównanie jakości zdyskwalifikowanych środków spożywczych przedstawi tabela.**

**Tabela Nr 5**

Lp.	Asortyment	% prób kwestionowanych	
		w 2014	w 2015
1.	Lody z automatu	1,25	-
2.	Sól kuchenna	-	-
3.	Filety z kurczaka	-	-
4.	Ryby , owoce morza i ich przetwory	-	-
5.	Wyroby garmażeryjne	-	-
6.	Wody mineralne i napoje bezalkoholowe z wyłączeniem soków i nektarów	1,25	-

7.	Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	-	-
----	---	---	---

Źródło: opracowanie własne

## **2. Jakość zdrowotna produktów**

**Tabela Nr 6**

Lp.	Asortyment	Ilość prób pobranych	Ilość prób kwestionowanych	Przyczyna kwestionowania	
				Badania chemiczne	Badania mikrobiologiczne
1.	Lody	5	-	-	-
2.	Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	10	-	-	-
3.	Przetwory mleczne	11	-	-	-
4.	Wyroby garmażeryjne	2	-	-	-
5.	Ziarna zbóż	6	-	-	-
6.	Warzyw	27	-	-	-
7.	Sól kuchenna	4	-	-	-
8.	Wody mineralne i	4	-	-	-
9.	napoje bezalkoholowe z wyłączeniem soków i nektarów		-	-	-

Źródło: opracowanie własne

## **3. Ocena jakości zdrowotnej**

W 2015r. nie zostały zakwestionowane próby żywnościowe

### **3.1.2. Ocena sposobu żywienia.**

W 2015 roku dokonano oceny teoretycznej jadłospisów w 12 zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego. Oceny dokonano w sześciu stołówkach szkolnych, w czterech stołówkach przedszkolnych w tym w jedna z żywieniem w systemie cateringowym, oraz jednym zakładzie usług cateringowych.

W jednym przypadku ocenianego jadłospisu w stołówce szkolnej stwierdzono drobne uchybienia dot. zbyt małej ilości warzyw i owoców w postaci surówek.

W związku z powyższym nie wydano decyzji zarządzających, jednakże pouczone ustnie osoby odpowiedzialne o konieczności dokonaniu poprawy jadłospisów i skomponowaniu zgodnie z zasadami prawidłowego żywienia dzieci i młodzieży.

W pozostałych ocenianych jadłospisach nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości. Wykazano dostateczną ilość białka zwierzęcego, ryb, sera, jaj, mleka i napojów mlecznych. Posiłki były urozmaicone zarówno w doborze produktów jak i kolorystyki a także udziału warzyw i owoców oraz razowego pieczywa.

### **3.1. 3. Nadzór nad przedmiotami użytku**

W 2015r. nadzorem objęto jedną wytwórnię materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W zakładach przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną.

Nadzorem objęto także jedna hurtownię oraz pięć sklepów jako miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w których przeprowadzono dwie kontrole. Do badań nie pobrano w 2015r. żadnych próby przedmiotów użytku.

## **SUPLEMENTY DIETY**

W 2015r. Stanowisko Pracy ds. Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku w Grodzisku Wlkp. prowadziło nadzór na suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środkami spożywczymi wzbogaconymi witaminami lub składnikami mineralnymi. Skontrolowano 4 suplementy diety pod kątem oznakowania, 9 środków spożywczych wzbogaconych witaminami lub składnikami mineralnymi oraz 7 środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Kontrole przeprowadza się podczas bieżącej kontroli obiektów, w których stwierdzono występowanie w/w środków spożywczych. Z powyższych kontroli sporządzane są comiesięczne sprawozdania.

W 2015r. pobrano jedną próbę suplementów diety, badanie w zakresie zawartości witamin, składników mineralnych, kwasów tłuszczowych omega-3, bakterii mlekowych (w tym probiotyczne), aminokwasów. Pobrana próba nie została zakwestionowana.

Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości szczególnie w zakresie składu i oznakowania ocenianych środków.

## **KOSMETYKI**

W 2015r. w ewidencji obiektów znajduje się sześć obiektów obrotu kosmetykami oraz jeden zakład produkujący i konfekcjonujący kosmetyki. Przeprowadzono 4 kontrole i rekontrole w sześciu obiektach. W obiektach obrotu kosmetykami kontrole dotyczyły sprawdzenia w asortymencie występowania kosmetyków wymienionych w powiadomieniach systemu RAPEX. Podczas kontroli nie stwierdzono w obrocie na terenie objętym nadzorem przez PSSE w Grodzisku Wlkp., kosmetyków wymienionych w powiadomieniach dot. systemu RAPEX. Pobrano trzy próby kosmetyków z kategorii: środki do pielęgnacji włosów: farby do włosów i środki do rozjaśniania oraz z kategorii: kremy, emulsje, płyny, żele i oliwki oraz balsamy do skóry. Pobrana próba szamponu dla dzieci powyżej 1 roku została zakwestionowana. Próba szamponu dla dzieci BAMBI powyżej 1 roku życia jest niezgodna w wymaganiach Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23.12.2002r w punkcie dotyczącym obecności bakterii *Pseudomonas aeruginosa* oraz ogólnej liczby drobnoustrojów.

W zakładzie produkującym i konfekcjonującym kosmetyki przeprowadzono jedną kontrolę. Zakład zajmuje się produkcją oraz konfekcjonowaniem (rozlew) mydeł w płynie, płynów do kąpieli a także produkty chemii gospodarczej: płyny do zmywania, czyszczenia różnych powierzchni (mleczka czyszczące, płyny do podłóg, płyny do mycia okien itp.), a także papier toaletowy oraz ręczniki jednorazowego użytku.

Zakład jest w trakcie modernizacji i przeniesienia części produkcji do nowego budynku. Podczas kontroli dokonano oceny zgodności oznakowania opakowania jednostkowego kosmetyku z wymaganiami zawartymi w obowiązujących w przepisach prawnych zgodnie z Załącznik I do procedury ZF/PK/BŻ/02/01/01 „lista pytań kontrolnych dotycząca oceny zgodności oznakowania opakowania jednostkowego kosmetyku z wymaganiami zawartymi w obowiązujących przepisach prawa”. Oceniono jeden produkt: mydło w płynie.

### **Wnioski:**

- W 2015 roku stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów w stosunku do 2014r. nieznacznie się pogorszył. W 2014r. pięć obiektów sklasyfikowano jako obiekty „niezgodne” wg arkusza oceny stanu sanitarnego, natomiast w 2015r. cztery obiekty zakwalifikowano do tej grupy.
- W nadzorowanych zakładach produkcyjnych, obiektach obrotu żywnością oraz zakładach żywienia zbiorowego prowadzi się sukcesywną modernizację i doposażenie w niezbędny sprzęt. Zakłady wdrożyły bądź sukcesywnie wdrażają zasady GHP, GMP oraz system HACCP. Należy dążyć do wzrostu świadomości przedsiębiorców w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej lub wprowadzanej do obrotu żywności. Bardzo ważna jest

współpraca przedsiębiorców sektora spożywczego z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Sanitarnej w rozwiązywaniu problemów, co często stanowi czynnik mobilizujący do poprawy stanu sanitarnego obiektów i polepszenia jakości żywności.

- W celu zapewnienia właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności w dalszym ciągu będzie kontynuowany nadzór sanitarny szczególnie w zakresie:
  - ✓ zachowania łańcucha chłodniczego na całej drodze od surowca do gotowego produktu wydawanego konsumentom, co ma szczególne znaczenie w przypadku środków spożywczych łatwo psujących się,
  - ✓ zachowania higieny osobistej i higieny miejsca pracy,
  - ✓ prawidłowego znakowania wyrobów, szczególnie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i suplementów diety,
  - ✓ wdrażania i skutecznego stosowania systemów kontroli wewnętrznej w obiektach żywności i żywienia – zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz systemu HACCP (wraz z niezbędną dokumentacją), identyfikowalności surowców i produktów,
  - ✓ stosowania prawidłowych procesów mycia i dezynfekcji,



#### **4. WARUNKI SANITARNO – HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY**

W roku 2015 stanowisko pracy ds. higieny pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grodzisku Wlkp. obejmowało swym nadzorem 254 zakłady pracy, w których pracowało ogółem 5858 osób. Zdecydowaną większość stanowiły zakłady zatrudniające do 50 osób. W roku 2015 kontrolą objęto 114 zakładów pracy.

Zakres przedmiotowy kontroli obejmował:

- przegląd i ocenę warunków pracy oraz zaplecza sanitarno-technicznego,
- produkcję, stosowanie, wprowadzanie do obrotu substancji i mieszanin chemicznych,
- nadzór nad czynnikami biologicznymi,
- działania związane z nadzorem nad produktami biobójczymi,
- działania związane z nadzorem nad prekursorami,
- ewidencjonowanie substancji i procesów rakotwórczych występujących w środowisku pracy,
- nadzór nad środkami zastępczymi.

Najwięcej kontroli w powiecie przeprowadzono w ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznych. Sytuacja powtórzyła się więc z lat poprzednich.

##### **4.1. Czynniki szkodliwe w środowisku pracy**

Z ewidencji wynika, że przekroczenia NDS/NDN czynników szkodliwych występują w powiecie grodziskim ogółem w 20 zakładach pracy. Liczba narażonych pracowników na czynniki szkodliwe dla zdrowia w powiecie wynosi 754 osoby.

Hałas -754 osoby, Pył - ( pyły drewna twardego tj. dąb ,buk ) - 300 osób

W dwóch zakładach pracy pracownicy są narażeni jednocześnie na hałas i pył.

W zakładach , w których stwierdzono przekroczenia NDN hałasu pracodawcy posiadają opracowany „Program działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia natężenia hałasu ”. Podczas kontroli zwracano uwagę, czy ujęte w w/w planach działania zostają wdrażane.

##### **4.2 Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi**

Na terenie powiatu grodziskiego ogółem przeprowadzono 95 kontroli w ramach bieżącego nadzoru nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi

Kontrole te dotyczyły :

- producentów (2 kontrole),
- stosujących substancje i mieszaniny niebezpieczne (70 kontroli),

- dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych (23 kontroli).

W trakcie kontroli sprawdzano karty charakterystyki oraz oznakowanie dla losowo wybranych produktów chemicznych.

Uchybienia stwierdzone w tym zakresie dotyczyły braku aktualnego spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin. Nieprawidłowości te stwierdzone w 3 zakładach pracy usunięte zostały przez pracodawców podczas trwania kontroli wobec czego nie zostały podjęte żadne działania administracyjne. Przeprowadzono także w tym zakresie kontrole doraźne zgodnie z pismami Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego dotyczące wyrobów notyfikowanych w systemie RAPEX.

#### **4.3. Nadzór nad realizacją zapisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii**

Na terenie działalności PPIS w Grodzisku Wlkp. nie ma producentów prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3. Podczas kontroli stwierdzono, że w 2 zakładach pracy jest stosowany prekursor narkotyków grupy 2 (nadmanganian potasu) do uzdatniania wody oraz kwas siarkowy do zakwaszania zacieru słodkiego przy produkcji alkoholu etylowego skażonego.

W roku 2015 w ramach nadzoru nad prekursorami kategorii 2 i 3 przeprowadzono 1 kontrolę.

W związku z nałożonym ustawowym obowiązkiem zwalczania produkcji i obrotu środkami zastępczymi (dopalaczami) współpracujemy z Powiatową Komendą Policji.

Na bieżąco prowadzony jest monitoring ewentualnych zatruć środkami zastępczymi dzięki nawiązanej współpracy z Samodzielnym Publicznym ZOZ w Grodzisku Wlkp. W ramach planowanych działań kontrolno-profilaktycznych pod kryptonimem „Designer Drugs” ukierunkowanych na zwalczanie zjawiska „dopalaczy” wspólnie z pracownikami Powiatowej Komendy Policji w Grodzisku Wlkp. przeprowadzono 5 kontroli podczas których nie stwierdzono w obrocie produktów stwarzających podejrzenie, że są to środki zastępcze

#### **4.4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy**

Na terenie działalności występują zakłady w których pracownicy narażeni są na kontakt z czynnikami rakotwórczymi

- pyły drewna mieszane zawierające pył drewna twardego takiego jak dąb i buk
- benzyna silnikowa
- pyły azbestu, podczas prac usuwania elementów zawierających azbest

W roku 2015 kontrolą objęto 7 zakładów pracy, w których w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym pracowały 344 osoby, wśród których 300 osób pracowała w warunkach przekroczonych wartości NDS (pyły drewna twardego), a 44 jedynie pozostawały w ekspozycji na

czynnik rakotwórczy(pracownicy Stacji Paliw, pracownicy zakładów biorących udział w rozbiórce płyt eternitowych)

Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli dotyczyły braku w rejestrze prac nr PESEL pracownika pracującego w narażeniu na czynnik rakotwórczy oraz braku daty wpisu do rejestru, liczby pracowników pracujących w narażeniu , brak rejestru pracowników wykonujących prace w ekspozycji na czynnik rakotwórczy. Uchybienia te zostały usunięte podczas trwania kontroli wobec czego postępowania administracyjnego nie podjęto.

Zakłady poprawiają stan bezpieczeństwa przy pracy z czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi poprzez:

- ograniczanie do niezbędnego minimum liczby pracowników mających kontakt z czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi;
- zapoznanie z kartami charakterystyki substancji lub preparatów rakotwórczych lub mutagennych stosowanych w działalności zawodowej;
- zapoznanie pracowników z oceną ryzyka zawodowego na stanowisku pracy;
- zapewnienie prawidłowego oznakowania stanowisk pracy, na których występuje kontakt z czynnikami.

W roku sprawozdawczym 2015 nie stwierdzono chorób zawodowych wywołanych czynnikiem rakotwórczym lub mutagennym.

#### **4.5. Prowadzenie działań związanych z nadzorem nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych**

Na terenie powiatu grodziskiego brak producentów produktów biobójczych.

Ogółem w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi (dystrybucja ) przeprowadzono 15 kontroli. Sprawdzano czy będące w sprzedaży preparaty posiadają aktualne zezwolenia na obrót oraz czy zawarte w nich substancje czynne nie figurują w spisach wydanych w Decyzjach Komisji Europejskiej i opublikowanych w Komunikacie Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych , Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

#### **4.6. Czynniki biologiczne**

W roku 2015 objęto kontrolą w zakresie szkodliwych czynników biologicznych 6 zakładów.

Wśród tych obiektów było:

- 4 podmioty lecznicze
- 1 usługi leśne
- 1 zakład kuśnierski

W wyżej wymienionych obiektach przeprowadzone kontrole wykazały, że ogółem w kontakcie w sposób niezamierzony ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi w roku 2015 r. pracowało 276 osób.

Kontrole przeprowadzone w tych obiektach wykazały, że pracodawcy starają się organizować procesy pracy w sposób pozwalający na uniknięcie lub zminimalizowanie kontaktu ze szkodliwym czynnikiem biologicznym w miejscu pracy (Służba Zdrowia). Prowadzone są rejestry prac oraz rejestry pracowników narażonych na działanie tych czynników (w sposób niezamierzony). Rejestry te zawierają informacje wymagane obecnie obowiązującymi przepisami prawnymi. Pracownicy są systematycznie szkoleni w zakresie bezpiecznej pracy ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi. Są zobowiązani do stosowania opracowanych i wdrożonych procedur bezpiecznego postępowania z czynnikami biologicznymi, dzięki którym m.in. zapewnia się właściwe warunki pracy: właściwą dezynfekcję sprzętu, narzędzi, powierzchni blatów roboczych i pomieszczeń pracy, zapewnia się właściwe postępowanie w razie awarii lub wypadku związanego z niezamierzonym uwolnieniem się szkodliwego czynnika biologicznego. Pracownikom zapewnia się odpowiednie środki ochrony indywidualnej, które stosują podczas wykonywanej pracy (odzież i obuwie robocze, ochrony układu oddechowego, rękawice ochronne). Wykonywane są na bieżąco badania lekarskie wstępne, okresowe i kontrolne, w których uwzględnia się narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne. Jako profilaktykę, niektóre zakłady stosują szczepienia ochronne.

W roku sprawozdawczym w kontrolowanych obiektach stwierdzono uchybienia w 1 zakładzie (Służba Zdrowia), które dotyczyły braku w rejestrze prac wykazu czynności, podczas których pracownik jest lub może być narażony na działanie szkodliwych czynników biologicznych. Uchybienie to zostało usunięte podczas kontroli wobec czego nie zostało wszczęte postępowanie administracyjne.

#### **4.7. Choroby zawodowe**

Następstwem oddziaływania szkodliwych i uciążliwych warunków pracy są choroby zawodowe. W 2015 roku nie wpłynęło do tutejszego organu żadne orzeczenie lekarskie o rozpoznaniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do rozpoznania choroby zawodowej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Wlkp. wydał 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej w trybie odwoławczym. Pierwsza decyzja o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej została wydana w 2014 roku, od której osoba ubiegająca się o chorobę zawodową odwołała się do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu, który przekazał sprawę tut. organowi do ponownego rozpatrzenia. Po przeprowadzonym dodatkowym postępowaniu wyjaśniającym w w/w sprawie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał w 2015 roku powtórnie Decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej u osoby zatrudnionej na stanowisku księgowej (zespołu cieśni w

obrębie nadgarstka) wymienionej w **poz.20.1** wykazu chorób zawodowych określonego w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30.06.2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. z 2013r.poz1367z późn. zm. ), wydanych na podstawie art. 237 § 1 pkt. 3-6 i § 1<sup>a</sup> ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r.-Kodeks pracy.

W roku sprawozdawczym odnotowano spadek stwierdzonych chorób zawodowych w odniesieniu do roku 2014 w którym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał 5 decyzji w sprawie chorób zawodowych.

W 2015r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grodzisku Wlkp. w związku z otrzymanym zgłoszeniem podejrzenia choroby zawodowej – boreliozy, skierował ubiegającą się o rozpoznanie choroby zawodowej do WCMP w Poznaniu celem przeprowadzenia badań i wydania orzeczenia lekarskiego w sprawie choroby zawodowej. Dotychczas żadne orzeczenie w w/w sprawie nie wpłynęło do tutejszego organu.

#### **4.8. Promocja zdrowia w zakładach**

W ramach kontynuacji krajowego programu „Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu” podczas kontroli zakładów pracy wypełnialiśmy ankiety dotyczące przestrzegania przepisów ustawy z dnia 9 listopada 1995r o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, wypełniając kwestionariusz.

Comiesięczny meldunek przesyłano do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

Ogółem wypełniono kwestionariusze w 106 zakładach pracy. Ogólnie obowiązuje zakaz palenia tytoniu lub jest miejsce wyznaczone na zewnątrz zakładu, wyposażone w popielniczki i oznakowane „Tu Wolno Palić” .

W ramach Wielkopolskiej Strategii Ograniczania Zagrożeń Zawodowych podjęto działania profilaktyczne w formie szkoleń. Poruszane tematy to Działania minimalizujące skutki wpływu hałasu na narząd słuchu oraz Przeciwdziałanie uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

Wykorzystano Smokerlyzer do pomiaru tlenu węgla u osób uczestniczących w szkoleniu a chcących dokonać pomiaru oraz przekazano materiały oświatowe dot. szkodliwości palenia tytoniu oraz dot. środków zastępczych.

## 5. OBIEKTY NAUCZANIA I WYCHOWANIA

Stanowisko Pracy ds. Higieny Dzieci i Młodzieży pod nadzorem sanitarnym w 2015r. objęło **52 placówki stałe** w tym: 1 Żłobek, 10 przedszkoli ( w skład 2 przedszkoli gminnych wchodzi 5 oddziałów przedszkolnych i 1 punkt przedszkolny ), 14 szkół podstawowych, 3 gimnazja, 9 zespołów szkół, 1 policealna szkoła kosmetyczna, 1 zakład poprawczy oraz warsztaty, 9 świetlic środowiskowych, 2 warsztaty terapii zajęciowej oraz **28 placówek sezonowy** zgłoszone w bazie MEN.

W 2015 roku tylko w **60 placówkach** przeprowadzono 88 kontroli podczas, których dokonano między innymi:

- oceny stanu sanitarnego szkół, przedszkoli , placówek pracy pozaszkolnej
- oceny dostosowania mebli edukacyjnych w szkołach
- oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i ich mieszanin w placówkach
- oceny stanu sanitarnego wypoczynku dzieci i młodzieży w miejscu zamieszkania
- oceny stanu sanitarnego wypoczynku dzieci i młodzieży w formie wyjazdowej
- oceny stanu sanitarnego z przygotowania placówek do nowego roku szkolnego

Ponadto przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną, kontrole sprawdzające wykonanie zaleceń wydanych przez PPIS w Grodzisku Wlkp. oraz 2 kontrole z Zapobiegawczym Nadzorem Sanitarnym (dotyczące odbioru pomieszczeń przeznaczonych dla dzieci przedszkolnych)

### 5. 1. STAN TECHNICZNY OBIEKTÓW

**Tabela Nr 7. Liczba wydanych decyzji dotyczących warunków w jakich przebywają dzieci młodzieży**

		Liczba placówek w ewidencji	Liczba decyzji wydanych w 2015.	Liczba wykonanych decyzji (zrealizowanych)	Liczba wystąpień pokontrolnych	Liczba wykonanych zaleceń pokontrolnych
		1	2	3	4	5
Żłobek	1.	1	0	0	0	0
Przedszkola	2.	10	0	0	0	0
Szkoły podstawowe	3.	14	0	1	0	0
Gimnazja	4.	3	0	0	0	0
Zespoły szkół	5.	9	3	0	0	0

Szkoły Policealne	6.	1	0	0	0	0
Pozostałe placówki	7.	14	0	0	0	0
<b>ogółem</b>	8.	<b>52</b>	<b>3</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Źródło: opracowanie własne

W celu poprawy stanu sanitarno - porządkowego placówek oświatowo – wychowawczych w 2015 roku wydano **3** decyzje administracyjne w tym **1** decyzję zmieniającą termin realizacji zaleceń oraz **1** decyzję zmieniającą termin zapłaty należności za czynności kontrolne Organu. Stwierzonymi uchybieniami zawartym w decyzjach administracyjnych były : popękane ściany i sufity, odpadająca farba ze ścian, widoczne ubytki tynku na ścianach w salach lekcyjnych, sanitariatach, korytarzach szkolnych oraz łącznikach szkolnych. Ponadto stwierdzono zawilgocenia ścian, popękane płytki na ścianach w sanitariatach.

## **5.2. Dodatkowe informacje dotyczące warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo- wychowawczych**

### **5.2.1. Ocena infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego**

Na **25** skontrolowane placówki oświatowo – wychowawczych:

- **7** z nich nie posiada odpowiednich warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego
- **7** placówek posiada warunki niewystarczające do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego,
- **11** placówek posiada wystarczające warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

Dodatkowo **2** placówki oświatowe mają możliwość korzystania z hali sportowej w swoim mieście, a **4** z dodatkowych boisk sportowych/stadionów sportowych.

W szkołach, które *nie mają odpowiednich warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego* w okresie jesienno – zimowym kiedy występują niekorzystne warunki atmosferyczne uczniowie ćwiczą na korytarzach lub w salach lekcyjnych. Są to przede wszystkim ćwiczenia rozgrzewające ponadto gry planszowe, tenis stołowy.

### **5.2.3. Zmianowości w szkołach :**

**3** placówki prowadzą zajęcia lekcyjne w systemie dwuzmianowym (szkoła podstawowa, gimnazjum i zespół przedszkolno – szkolny) natomiast **22** placówki prowadzą zajęcia lekcyjne w systemie jednozmianowym.

#### **5.2.4. Mikroklimat w pomieszczeniach**

- w skontrolowanych placówkach wentylacja w pomieszczeniach grawitacyjna; każda placówka posiada do wglądu protokół z okresowej kontroli przewodów kominowych
- w skontrolowanych placówkach okna mają konstrukcję umożliwiającą otwieranie ich w celu okresowego wietrzenia
- w skontrolowanych placówkach temperatura pomieszczeń, w których odbywają się zajęcia co najmniej 18°C w okresie grzewczym. Pomiary temperatury dokonywane są przyrządem pomiarowym Stacji

#### **5.2.5. Zapewnienie w szkołach miejsca na podręczniki i przybory szkolne**

- 25 placówki zapewnią uczniom miejsce na pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej. W większość szkół są to indywidualne szafki.

### **5.3. BADANIA PROBLEMOWE**

#### **Styczeń – grudzień**

Zbieranie informacji dot. zapewnienia bieżącej ciepłej wody w sanitariatach. Podczas kontroli oceny stanu sanitarnego placówek dokonano oceny zapewnienia uczniom dostępu do ciepłej wody bieżącej oraz zapewnienia środków higieny osobistej w sanitariatach. W związku z powyższym nie stwierdzono placówek bez dostępu do ciepłej wody.

#### **Styczeń – grudzień**

Zbieranie informacji dotyczącej aktualnej sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w placówkach oświatowo – wychowawczych, opiekuńczych oraz wypoczynku i rekreacji powiatu grodziskiego . W widocznych miejscach umieszczone są odpowiednie oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych na terenie placówki

#### **Styczeń– czerwiec, wrzesień - grudzień**

Od stycznia do czerwca i od września do grudnia zebrano w 16 placówkach informacje dot. oceny warunków sanitarno – higienicznych w szkolnych świetlicach lub innego miejsca pobytu dzieci. W w/w pomieszczeniach kontrolowano między innymi takie zagadnienia jak: czas funkcjonowania pomieszczeń, dla jakiej grupy wiekowej są pomieszczenia przeznaczone, liczba grup dzieci zapisanych, powierzchnia przypadająca na jedno dziecko, podział pomieszczeń na strefy ( do zabawy, odrabiania lekcji , spożywania posiłków) . Ponadto sprawdzano czy:



wyposażenie pomieszczeń posiada atesty lub certyfikaty, stoły i krzesła dostosowane są do zasad ergonomii; sprzęt, urządzenia, zabawki są czyste, nieuszkodzone i spełniają wymagania bezpieczeństwa oraz ogólny stan sanitarno – higieniczny i techniczny budynku.

We wszystkich skontrolowanych placówkach funkcjonują pomieszczenia przeznaczone na pobyt dzieci przed lekcjami lub w trakcie zajęć albo po lekcjach.

## **5.4. INNE PRZEDSIĘWZIĘCIA**

### **5.4.1.**

- a.** Udział w Konferencji związanej z „Ogólnopolskim Dniem Transplantacji” zorganizowanej w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnym w Grodzisku Wlkp.
- b.** Udział w spotkaniu z wizytatorami Kuratorium Oświaty w Lesznie d.s. ewaluacji zewnętrznej placówek oświatowo – wychowawczych w Zespole Szkolno – Gimnazjalnym w Rakoniewicach
- c.** Udział w podsumowaniu akcji „Transplantacja – wybierz Życie” zorganizowanej przez Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Grodzisku Wlkp.
- d.** Podsumowanie działań w ramach realizacji programu „Bądźmy zdrowi – wiemy więc działamy” w Zespole Szkół w Wielichowie
- e.** Wraz z pracownikiem Stanowiska Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE Grodzisk Wlkp., higienistką szkolną Pielęgniarskiego Ośrodka Medycyny Szkolnej „PROMED” w czerwcu uczestniczyłam w Gminnym konkursie „ Udzielania I Pomocy” dla uczniów klas III Szkół Podstawowych gminy grodzisk.
- f.** Podsumowanie działań w ramach realizacji programu „Bądźmy zdrowi – wiemy więc działamy” w Zespole Szkół w Wielichowie
- g.** Udział w komisji konkursowej zorganizowanej przez Stanowisko Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia nt „Palić nie palić – oto jest pytanie” dla klas V szkół podstawowych
- h.** Udział w konkursie „Wiem co jem” zorganizowanym przez Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Grodzisku Wlkp. przy współpracy Starostwa Powiatowego w Grodzisku Wlkp. dla uczniów gimnazjalnych
- i.** Uczestnictwo wraz z innymi Instytucjami ( Nadleśnictwo Grodzisk Wlkp.; Państwowa Powiatowa Straż Pożarna w Grodzisku Wlkp.; Komenda Powiatowa Policji w Grodzisku Wlkp., Wydział Ochrony Środowiska należącego do Urzędu Miejskiego w Grodzisku Wlkp.; Grodziskie Przedsiębiorstwo Komunalne w Grodzisku Wlkp. ) , szkołami powiatu grodziskiego w „Happeningu Ekologicznym” zorganizowanym przez Urząd Miejski Grodzisk Wlkp.
- j.** Udział w Gminnej Komisji Konkursowej „ Udzielania I Pomocy” dla uczniów klas III Szkół Podstawowych gminy grodzisk

- k.** Udział w uroczystościach związanych z rozpoczęciem roku szkolnego 2015/2015 w ZPSG w Ruchochicach
- l.** Uczestnictwo w naradzie zorganizowanej przez Stanowisko Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia dotyczącej dopalaczy pt. „Wiem nie biorę jestem bezpieczny” oraz Komendy Powiatowej Policji w Grodzisku Wlkp. pt. „Dopalacze niszczą życie”
- l.** Przeprowadzenie krótkiej narady z dyrektorami placówek oświatowych powiatu grodziskiego dotyczącej dostosowanie mebli edukacyjnych do wzrostu przedszkolaków/ uczniów
- Udział w komisji konkursowej zorganizowanej przez Stanowisko Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia dla klas I – III szkół gimnazjalnych nt. „Uzależnienie sprzyja HIV”
- m.** Udział w komisji konkursowej zorganizowanej przez Stanowisko Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia na plakat „Bądźmy zdrowi – wiemy więc działamy” dla klas I – III szkół gimnazjalnych
- n.** Udział w profilaktycznym programie w zakresie Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu zorganizowanym przez Stanowisko Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnym w Grodzisku Wlkp.
- o.** Udział w Obchodach Szkolnego Dnia Zdrowia zorganizowanego w Gimnazjum w Grodzisku Wlkp.
- p.** Udział w uroczystościach związanych z 25-leciem nadania imienia szkole w ZPSG w Rostarzewie podczas, których został zaprezentowany przez uczniów tejże placówki „Koncert Jesienny”
- r.** Udział w Międzypowiatowej Olimpiadzie Wiedzy o HIV/AIDS
- s.** Udział w uroczystościach związanych z Obchodami Światowego Dnia AIDS

#### 5.4.2. Posiadanie przez szkoły i placówki certyfikatów na sprzęt sportowy i meble

**Tabela Nr 8 Meble z certyfikatami**

Rodzaj placówki	Liczba placówek		Meble nie posiadające certyfikatów	Liczba placówek skontrolowanych, w których stwierdzono			
	w ewidencji	skontrolowanych		Odsetek mebli z certyfikatami wynosi			
				do 25%	do 50%	powyżej 50%	100%
Przedszkola	10	5	0	0	0	1	4
Szkoły Podstawowe	14	5	0	0	1	3	1
Gimnazja	3	3	0	0	1	1	1
Szkoły Policealne	1	0	0	0	0	0	0
Zespoły Szkół	9	5	0	0	2	3	0

<b>RAZEM</b>	<b>37</b>	<b>18</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>4</b>	<b>8</b>	<b>6</b>
--------------	-----------	-----------	----------	----------	----------	----------	----------

*Źródło: opracowanie własne*

Wyżej przedstawione dane były zbierane od września do grudnia 2015r. i dotyczą tylko mebli zakupionych po 1997 roku.

**Tabela Nr 9 Urządzenie i sprzęt sportowy z certyfikatami**

Rodzaj placówki	Liczba placówek		Urząd i sprzęt sportowy nie posiadający certyfikatów	Liczba placówek skontrolowanych, w których stwierdzono			
	w ewidencji	skontrolowanych		Odsetek urządzeń i sprzętu sportowego z certyfikatami wynosi			
				do 25%	do 50%	powyżej 50%	100%
<b>Przedszkola</b>	10	5	0	0	1	0	4
<b>Szkoły Podstawowe</b>	14	5	1	0	1	3	0
<b>Gimnazja</b>	3	3	1	0	0	2	0
<b>Szkoły Policealne</b>	1	0	0	0	0	0	0
<b>Zespoły Szkół</b>	9	5	0	0	3	2	0
<b>RAZEM</b>	<b>37</b>	<b>18</b>	<b>2</b>	<b>0</b>	<b>5</b>	<b>7</b>	<b>4</b>

*Źródło: opracowanie własne*

Wyżej przedstawione dane były zbierane od września do grudnia 2015r. i dotyczą tylko urządzeń i sprzętu sportowego zakupionego po 1997 roku.

## **5.5. WYPOCZYNEK**

### **Zima i lato**

Na terenie powiatu grodziskiego przeprowadzono 18 kontroli placówek zimowego i letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży (w tym 2 kontrole ze Stanowiskiem Pracy ds. Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku), w których uczestniczyło 771 dzieci i młodzieży. Podczas kontroli dokonano oceny stanu sanitarno – higienicznego oraz technicznego: terenu wokół budynków, sal zajęć, pomieszczeń sypialnianych, boisk sportowych, sal gimnastycznych, sanitariatów, stołówek oraz pomieszczeń kuchennych. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pracownik Stanowiska Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia przeprowadził 8 wizytacji, podczas których oceniał realizację działań programów wypoczynków

zimowych i letnich. Ponadto przeprowadził pogadanki dotyczące zasad bezpiecznych wakacji, między innymi : higieny osobistej, zdrowego odżywiania, bezpiecznego korzystania z kąpielisk, zapobiegania chorobą zakaźnym, zapobiegania uzależnieniom.

Na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Grodzisku Wlkp. w zakładce „Poradniki i Instrukcje” znajdują się informacje o bezpiecznym wypoczynku oraz plakat pt. „ Bezpieczne Ferie”. Na placówkach pozostawiono materiały edukacyjne dotyczące bezpiecznego wypoczynku

## 5.6. WRUNKI SANITARNE

Pod nadzorem sanitarnym znajduje się 80 placówek, natomiast stan sanitarny był oceniany w:

a/ obiekty stałe - 42

b/ obiekty sezonowe- 18

**Tabela Nr 10 Stan sanitarny**

Wyszczególnienie			Liczba zakładów	Odsetek w % do obiektów stałych
Nieprawidłowy stan sanitarno - higieniczny			<b>2</b>	<b>3,33%</b>
Warunki do utrzymywania higieny	ponadnormatywna liczba uczniów przypadająca na:	umywalkę	0	0%
		urządzenie ustępowe	0	0%
			-	-

*Źródło: opracowanie własne*

## Wnioski

W 52 placówkach stałych i 28 sezonowych przeprowadzono 88 kontroli. W celu poprawy stanu sanitarno - porządkowego placówek oświatowo – wychowawczych w 2015 roku wydano 3 decyzje administracyjne w tym 1 decyzję zmieniającą termin realizacji zaleceń oraz 1 decyzję zmieniającą termin zapłaty należności za czynności kontrolne Organu.

Stwierdzonymi uchybieniami zawartym w decyzjach administracyjnych były : popękane ściany i sufity, odpadająca farba ze ścian, widoczne ubytki tynku na ścianach w salach lekcyjnych, sanitariatach, korytarzach szkolnych oraz łącznikach szkolnych. Ponadto stwierdzono zawilgocenia ścian, popękane płytki na ścianach w sanitariatach.

Dyrektor w 1 placówce wykonał zalecenia zawarte w decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego Wykonane zalecenia dotyczyły: doprowadzenia do odpowiedniego stanu sanitarno – higienicznego ściany i sufity oraz posadzkę w korytarzach szkolnych, zapewnienia odpowiedniego stanu technicznego spłuczek przy ubikacjach w sanitariatach dla dziewcząt oraz kranu przy umywalce i pisuaru w sanitariatach dla chłopców.

Warunki higieniczno - porządkowe w 96,67% skontrolowanych zakładów nauczania i wychowania są zadowalające co potwierdza fakt, że dyrektorzy placówek starają się zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki pobytu dzieci w obiektach.

## 6. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA

Sytuacja epidemiologiczna w 2015r. w powiecie grodziskim przedstawiała się korzystnie. Liczba zachorowań w przypadku większości zarejestrowanych chorób zakaźnych nie uległa wzrostowi w porównaniu z ubiegłym rokiem. Zanotowano spadek zachorowań na boreliozę, zarejestrowano 7 zachorowań, w roku 2014 - 13 oraz znaczny spadek zachorowań na ospę wietrzną w porównaniu z rokiem 2014. Zarejestrowano 235 przypadków, w roku 2014 – 511.

**Tab. Nr 11.**

### 6.1. Choroby szerzące się drogą pokarmową

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób, których występowanie wiąże się ze stanem sanitarnym kształtowała się pomyślnie. Nie stwierdzono zachorowań na dur brzuszny, dury rzekome oraz czerwonkę.

Zanotowano znaczny wzrost zachorowań na salmonellozy w postaci ostrego nieżytu żołądkowo-jelitowego. W roku 2015 r. zarejestrowano 26 przypadków zachorowania na salmonellozy (22 osoby z ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego), 7 przypadków potwierdzonych wynikami badań, 19 przypadków prawdopodobnych, w tym 6 hospitalizacji. Zarejestrowano dwa ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego.

Pierwsze ognisko było wywołane pałeczkami *Salmonella enteritidis*. Podejrzany produkt, który mógł spowodować zatrucie była galantyna drobiowa. Zachorowały 22 osoby, 3 osoby hospitalizowane. W przypadku 3 osób wyhodowano pałeczki *Salmonella enteritidis*, natomiast u 19 osób nie potwierdzono czynnika etiologicznego. Wszystkie 22 osoby miały objawy chorobowe: ból brzucha, biegunka, gorączka, ból głowy, ogólne osłabienie. Ognisko wystąpiło na terenie powiatu grodziskiego w gminie Granowo, gdzie zorganizowano dwa równoległe przyjęcia: chrzciny i 18-stkę.

W przypadku drugiego ogniska nie potwierdzono czynnika etiologicznego. Nośnikiem zakażenia był prawdopodobnie kucharz przygotowujący potrawy. Zachorowało 25 osób, w tym 5 dzieci. Przebadano 10 osób pod kątem mikrobiologicznym i wirusologicznym, nie potwierdzono czynnika etiologicznego. Zachorowania wykazano jako inne bakteryjne zatrucia pokarmowe, nieokreślone. Objawy chorobowe u chorych to ból brzucha, biegunka, gorączka, ból głowy, ogólne osłabienie. Ognisko wystąpiło na terenie powiatu grodziskiego, w gminie Grodzisk Wlkp., gdzie zorganizowano dwa równoległe przyjęcia: chrzciny i roczek.

Zanotowano 35 zachorowań na biegunki u dzieci do lat 2, w roku ubiegłym 29 zachorowań. Zapadalność w roku 2015 wynosiła 68,99 ; w roku ubiegłym 57,311.

Zanotowano 32 zachorowania na nieżyt jelitowy wywołany przez rotawirusy – z czego 15 dzieci do lat 2 (10 chłopców i 5 dziewczynek). 15 dzieci hospitalizowano.

Zarejestrowano 10 zachorowań na inne bakteryjne zakażenia jelitowe, z czego 6 zachorowań u dzieci do lat 2 (4 chłopców i 2 dziewczynki). 2 dzieci hospitalizowano.

W roku 2015, podobnie jak w roku 2014 nie zarejestrowano zachorowań na botulizm.

Zarejestrowano 2 zachorowania na inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile*, zachorował mężczyzna 29 letni oraz mężczyzna 80 letni. 2 przypadki hospitalizowano. W roku 2014 r. nie zanotowano zachorowań.

**Tabela Nr 11 - Zachorowania na niektóre choroby zakaźne w powiecie grodziskim**

Jednostka chorobowa		2014		2015	
		l. zachorowań	zapadalność	l. zachorowań	zapadalność
2					
Dur brzuszny <sup>UE/PL</sup>		-	-	-	-
Dury rzekome A,B,C <sup>UE/PL</sup>		-	-	-	-
Salmonelozy	zatrucia pokarmowe <sup>UE</sup>	6	11,857	26	51,25
	zakażenia pozajelitowe <sup>PL</sup>	-	-	-	-
Czerwonka bakteryjna (szigelozja) <sup>UE</sup>		-	-	-	-
Biegunka u dzieci do lat 2		29	57,311	35	68,99
Botulizm		-	-	-	-
Krzusiec <sup>UE</sup>		1	1,976	1	1,971
Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień <sup>/16</sup>		11	21,739	7	13,797
Odra <sup>UE</sup>		-	-	-	-
Różyczka <sup>UE</sup>		2	3,952	2	3,942
Wirusowe zapalenie wątroby	typu A - ostre <sup>UE</sup>	-	-	-	-
	typu B - ostre <sup>UE</sup>	-	-	-	-
	typu B - przewlekłe <sup>/20</sup>	1	1,976	7	13,797
	typu C <sup>UE/20</sup>	3	5,929	4	7,884
	typu B+C (zakażenie mieszane) <sup>/21</sup>	-	-	-	-
inne i nie określone		-	-	-	-
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic) <sup>UE/PL</sup>		3	5,929	5	9,855
Borelioza		13	25,691	7	13,797
Włośnica <sup>UE</sup>		-	-	-	-
Toksokaroza		-	-	-	-

## 6.2. Wirusowe zapalenia wątroby

Zapadalność na wirusowe zapalenia wątroby typu „C” była większa w porównaniu z rokiem ubiegłym. Zarejestrowano 4 zachorowania na WZW typu „C” (w roku ubiegłym zanotowano 3 zachorowania).

Zarejestrowano 7 zachorowań na przewlekłe zapalenie wątroby typu „B”, w roku 2014 zanotowano 1 zachorowanie. Nie zarejestrowano żadnego zachorowania na WZW typu B+C - zakażenie mieszane (podobnie jak w roku poprzednim) oraz zachorowań na WZW typu „A”. **Tab. Nr 11.**

### **6.3. Choroby, przeciw którym realizowane są szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane**

W zakresie chorób, przeciw którym prowadzi się szczepienia ochronne sytuacja epidemiologiczna była korzystna. Nie zarejestrowano zachorowań na: odrę, błonicę, tężec i ostre porażenie wiotkie u dzieci do lat 15.

Podobnie jak w roku 2014 zanotowano 1 przypadek możliwy zachorowania na krztusiec, zachorowała dziewczynka 4 letnia, mieszkająca na wsi, była szczepiona p/krztuścowi IV dawkami szczepionki. **Tab.11.**

Zarejestrowano 5 zachorowań na nagminne zapalenie przyusznic, w roku ubiegłym 3 zachorowania.

Podobnie jak w roku ubiegłym zarejestrowano 2 zachorowania na różyczkę (wsp. zap. 3,942). Zachorowała 1 osoba mieszkająca na wsi, 1 osoba mieszkająca w mieście (1 dziewczynka 4- letnia, 1 chłopiec 7- letni). 2 osoby zostały zaszczepione 1 dawką szczepionki.

Zanotowano znaczny spadek zachorowalności na ospę wietrzną w porównaniu z rokiem 2014. Zarejestrowano 235 przypadków (wsp. zap. 463,218), w roku 2014 – 511 (wsp.zap. 1009,861), najwięcej zachorowań zanotowano w I kwartale 2015 r.- 83, w grupie wiekowej 1-4 –117. Z pośród 235 osób, nikt nie był szczepiony p/ospie.

### **6.4. Choroby odzwierzęce**

Nie zanotowano ognisk zatrucia włośnicą, podobnie jak w roku ubiegłym. Wskutek kontaktu ze zwierzętami podejrzanymi o zakażenie wirusem wścieklizny zarejestrowano 51 pokąsań. Do szczepień przeciw temu schorzeniu zakwalifikowano 7 osób (1 hospitalizowano), w roku poprzednim 11 osób. Zachorowań u ludzi nie stwierdzono **Tab. Nr 12**



**Tab. Nr 12 - Szczepienia przeciwko wścieklźnie (Z20.3/ Z24.2) w 2015r.**

grupy wiekowe	płeć			miejsce narażenia!		Podjęte szczepienia				Kontakt ze zwierzęciem				
	M	K	ogółem	M	W	Pełen cykl		niepełen cykl (liczba dawek)		pies	kot	lis	inne*	
						5 dawek		1	2					3
0-4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5-9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
10-14	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	
15-19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
20-29	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	
30-39	1	2	3	3	0	3	0	0	0	0	0	3	0	
40-49	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	
50-59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
60 <	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	
<b>SUMA</b>	2	5	7	6	1	7	0	0	0	0	2	4	1	
<b>ogółem</b>	7			7		7	0				7			

Zanotowano spadek zachorowań na boreliozę (zarejestrowano 7 zachorowań), w roku ubiegłym zanotowano 13 zachorowań. W roku sprawozdawczym 2015, podobnie jak w roku ubiegłym nie zarejestrowano zachorowań na toksokarozę i listeriozę.

W roku 2015 zanotowano 1 zachorowanie na brucelozę, zachorował mężczyzna 54 letni, mieszkający w mieście. W roku ubiegłym nie zarejestrowano zachorowań.

### 6.5. Realizacja szczepień ochronnych

Szczepienia ochronne na terenie powiatu wykonywano w 12 placówkach medycznych, w których wystąpił jeden NOP (niepożądane objawy chorobowe pozostające w związku czasowym z wykonanym szczepieniem ochronnym):

- łagodny NOP po szczepionce Infanrix DTPa u dziecka 6 letniego w postaci reakcji miejscowej, nasilonego odczynu w miejscu wstrzyknięcia, średnica większa niż 10cm.

W zakresie transportu, przechowywania i przestrzegania terminów ważności szczepionek nieprawidłowości nie stwierdzono.

Brak środka transportu w PSSE w Grodzisku Wielkopolskim utrudnia w sposób znaczny wykonywanie zadań na terenie powiatu przez pracowników Stanowiska Pracy ds. Epidemiologii, w tym dystrybucję szczepionek i przeprowadzanie dochodzeń epidemiologicznych.

## **7. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – PROMOCYJNA**

W oparciu o Ustawę o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Stanowisko Pracy Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia inicjuje, prowadzi, koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo – zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

W roku 2015 realizowano następujące zadania:

**1. Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV**, którego zadania wpisane są Harmonogram Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV .

Cele strategiczne:

- ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV,
- poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich .

Cele szczegółowe:

- wzrost poziomu wiedzy o HIV/AIDS u ogółu społeczeństwa oraz zmiana postaw zachowań prozdrowotnych.

**2. Program „Trzymaj Formę” to program**, którego celem jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin. Program realizują uczniowie klas V-VI szkoły podstawowej i uczniowie wszystkich klas gimnazjalnych.

Program obejmuje promocję zdrowego stylu życia poprzez zwiększenie aktywności fizycznej i poprawę sposobu żywienia i jakości zdrowotnej żywności. [www.trzymajforme.pl](http://www.trzymajforme.pl)

**3. Program ograniczania zdrowotnych następstw palenia tytoniu w Polsce** – od roku 2007, decyzją Ministra Zdrowia, koordynację nad programem przejął Główny Inspektor Sanitarny, odpowiedzialny za zdrowie publiczne w naszym kraju.

### **4. Programy antynikotynowe**

**Program „Czyste powietrze wokół Nas”**

skierowany do dzieci przedszkolnych 5 i 6-latków, oraz uczniów szkół podstawowych klas I – III ich rodziców i opiekunów.

Celem głównym programu jest :

- wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy,
- zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub, gdy dorośli palą przy nich tytoń.

Programy:

**„Nie pal przy mnie proszę”**

adresowany do uczniów klas I- III szkół podstawowych i ich rodziców.

**„Znajdź właściwe rozwiązanie”**

kierowany do uczniów starszych klas szkół podstawowych i gimnazjalistów, ich rodziców i opiekunów

Celem głównym tych programów jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjów poprzez:

- uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia,
- kształtowanie postaw odpowiedzialności za własne zdrowie,
- uświadomienie szkodliwości palenia tytoniu,
- uwrażliwienie na szkodliwe oddziaływanie dymu tytoniowego związane z biernym paleniem.

W ramach Ogólnopolskiego Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu, którego działania adresowane są do ogółu społeczeństwa prowadzimy wspólnie z dziećmi i młodzieżą kampanie antytytoniowe.

**5. W ramach Krajowego Programu przeciwdziałania nowotworom realizujemy Program Profilaktyki Raka Piersi i Raka Szyjki Macicy**

celem nadrzędnym programu jest:

- zmniejszenie liczby zachorowań na raka piersi oraz raka szyjki macicy poprzez propagowanie profilaktyki pierwotnej wśród ogółu kobiet, ze szczególnym uwzględnieniem dziewcząt ze szkół ponadgimnazjalnych.

Cele szczegółowe programu to:

- wyrobienie nawyku samokontroli piersi poprzez regularne ich samobadanie.
- nauczenie metod samobadania.
- poznanie zmienności struktury piersi w zależności od fazy cyklu i wieku.
- uwrażliwienie na fakt istnienia problemu raka piersi.
- uświadomienie konieczności wykonywania regularnych badań cytologicznych, USG piersi i mammografii.
- zwiększenie odsetka kobiet poddających się badaniu cytologicznemu, USG piersi i mammografii.

W profilaktyce chorób nowotworowych chłopcom i dorosłym mężczyznom oferujemy wiedzę o nowotworach występujących u mężczyzn.

**6. Moje Dziecko Idzie do Szkoły**” adresowany jest w roku szkolnym 2015/2016 do rodziców dzieci 5 i 6 - letnich.

Celem programu jest:

- ukształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności prozdrowotnych u dzieci.
- podniesienie poziomu wiedzy rodziców/opiekunów dzieci na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia, w tym: prawidłowego żywienia, otyłości, wymogów higienicznych przy przygotowaniu i spożywaniu posiłków, a także higieny osobistej, higieny jamy ustnej i wzroku, wad wymowy, szczepień ochronnych.
- uświadomienie rodzicom i opiekunom ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych.
- zainteresowanie rodziców i opiekunów zdrowiem ich dzieci i czynnikami wpływającymi na jego stan.

**7. „ Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy”**- adresowany do uczniów oddziałów przedszkolnych 5- 6 latki, klas I – III, V-VI szkół podstawowych i I - III gimnazjum. informacje na stronie: [www.badzmyzdrowi.pl](http://www.badzmyzdrowi.pl)

**8.„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”**

*Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej*

Głównym celem projektu jest ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym, tj. między 15 a 49 rokiem życia.

[www.programszwajcarski.gov.pl](http://www.programszwajcarski.gov.pl)

**9.Kampania społeczna „Bezpieczny Senior”**

Narastające zjawisko starzenia się społeczeństwa powoduje konieczność przygotowania się do działań w zakresie promocji zdrowia w tej grupie wiekowej. Tworzenie warunków do zdrowego i aktywnego życia osób starszych jest jednym z celów Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007 – 2015, który wpisuje się w podstawy działań oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

Jesteśmy jednym z podmiotów zaangażowanych w realizację Wielkopolskiego Programu Profilaktycznego pt. "Bezpieczne Życie Seniorów".

Program powstał z inicjatywy Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu i jego celem jest podjęcie działań ukierunkowanych na zapewnienie dostępu osobom w wieku poprodukcyjnym do aktualnych informacji na temat różnorodnych zagrożeń, propagowanie właściwych form zachowania w sytuacjach niosących ze sobą ryzyko dla bezpieczeństwa osobistego, a także mienia,

troski o zdrowie. Zmieniające się uwarunkowania społeczne, w tym struktura pokoleniowa i demograficzna, postępująca skala starzenia się społeczeństwa, a także występujące w życiu codziennym zagrożenia uwrażliwiają nas na potrzeby osób w podeszłym wieku i obligują do podejmowania skierowanych bezpośrednio do tej grupy społecznej działań profilaktycznych. Jedną z podjętych w tym zakresie inicjatyw jest opracowanie i wydrukowanie poradnika „Bezpieczne Życie Seniorów”.

Materiał zawiera ważne informacje i wskazówki, dotyczące unikania zagrożeń w życiu codziennym. Zostały w nim opisane m.in. schematy działania oszustów próbujących wyłudzić pieniądze metodą „na wnuczka”, zawarto informacje dotyczące praw konsumenta, bezpiecznego i zdrowego żywienia.

### **10. Projekt edukacyjny „Wiem – nie biorę! Jestem bezpieczny”**

Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa wielkopolskiego jest autorem projektu informacyjno- edukacyjnego „Wiem – nie biorę! Jestem bezpieczny”, którego celem jest wzrost świadomości społecznej na temat wpływu narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie organizmu ludzkiego.

### **11. AKCJE PROZDROWOTNE**

- Międzynarodowy Dzień Walki z Rakiem – 4 luty
- Światowy Dzień Zdrowia – 7 kwietnia
- Światowy Dzień bez tytoniu – 31 maja
- Światowy Dzień Serca – 30 września
- Miesiąc Profilaktyki Raka Piersi – październik
- Światowy Dzień Walki z rakiem Piersi – 17 październik
- Światowy Dzień Rzucania Palenia – 3 czwartek listopada
- Światowy Dzień Cukrzycy – 14 listopada
- Światowy Dzień Pamięci o Ofiarach Wypadków Drogowych – 16 listopada
- Obchody Światowego Dnia AIDS – 1 grudnia
- Dzień Walki z Gruźlicą i chorobami Płuc – 1 – 8 grudnia

### **12. KONKURSY**

1. **„Palenie jest niemodne”** konkurs dla dwóch grup wiekowych dla uczniów klas I –III i IV – VI Szkół Podstawowych
2. **„Palić nie palić – oto jest pytanie ?”** dla uczniów klas V Szkół Podstawowych -

3. **Turniej wiedzy „Żyj zdrowo” dla uczniów Gimnazjum oraz obchody Światowego Dnia Zdrowia – 7 kwietnia.**
4. **Konkurs na fotografię o HIV/AIDS dla uczniów Gimnazjum.**
5. **Międzypowiatowa Olimpiada wiedzy o HIV/AIDS dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz obchody Światowego Dnia AIDS – listopad/grudzień 2015.**
6. **Konkurs na plakat o zdrowym odżywianiu „Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy”.**
7. **Konkursy dla wszystkich grup wiekowych „Alkohol, papieros Twój Wróg”**

### **13. SZKOLENIA**

1. Szkolenie Młodzieżowych Liderów Zdrowia dla uczniów Gimnazjum z zakresu zapobiegania uzależnieniom (tytoń, alkohol, narkotyki – październik 2015).
2. Szkolenie Młodzieżowych Liderów Zdrowia dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z zakresu zapobiegania zakażeniom wirusem HIV i chorobie AIDS – listopad 2015.
3. Szkolenia z zakresu zapobiegania zatruciom pokarmowym i zdrowego odżywiania „Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy” – październik 2015.

#### **7.1. Programy krajowe**

##### **7.1.1. „Trzymaj Formę!”**

Zdrowie jest nieodłącznym warunkiem osiągnięć szkolnych, dobrej jakości życia ludzi i efektów ekonomicznych, a edukacja zdrowotna jest podstawowym prawem każdego człowieka. Przekazując dzieciom poprzez realizację programu „Trzymaj formę” wiedzę o zdrowiu, kształtując umiejętności i postawy sprzyjające zdrowiu, ułatwiamy im zdrowy styl życia i pracy a tym samym mamy wpływ na poprawę zdrowia społeczeństwa. Promocja zdrowia to jedno z zadań szkoły, obejmujące całą społeczność szkolną. Edukacja Zdrowotna w szkole jest bardzo ważnym elementem nauczania i wychowania.

Uczniowie dzięki realizacji programu wzbogacili wiedzę w zakresie prawidłowo zbilansowanej diety, potrafią prawidłowo odżywiać się, znają wartości odżywcze warzyw i owoców. Korzystają z informacji zamieszczonych na etykietach produktów spożywczych. Wiedzą także, że aktywność fizyczna wpływa na polepszenie naszego samopoczucia, jak również wpływa na prawidłowe funkcjonowanie umysłu. Bawiąc się rozwijali swoje zainteresowania, wykazali się zaangażowaniem oraz różnorodną pomysłowością. Uczniowie mobilizowali się do aktywnego działania, rozwijali umiejętność podejmowania decyzji i pracy zespołowej oraz przyjmowania na siebie odpowiedzialności za własne zdrowie.

W roku szkolnym 2014/2015 realizowano IX edycję programu „Trzymaj Formę” - na rzecz poprawy zdrowia dzieci i młodzieży oraz ogółu społeczeństwa poprzez zdrowe odżywianie żywnością bezpieczną dla zdrowia i wzrost aktywności fizycznej.

Program realizowały 23 szkoły – 10 gimnazjów, 13 Szkół Podstawowych wśród **1572** uczniów.

Inne działania:

**Tabela Nr 14**

Lp	szkoła, miejscowość	tytuł/temat	cel	kto współpracował
1	Szkoła Podstawowa w Konojadzie	„Żyj zdrowo”	Propagowanie ruchu na świeżym powietrzu.	Nauczyciel wychowania fizycznego, Dyrektor szkoły, Wójt Gminy.
2	Szkoła Podstawowa nr 1 Grodzisk Wlkp.	Kwiecień Miesiącem Zdrowia	Uświadamianie uczniom o wpływie prawidłowego odżywiania się i promowania czynnego wypoczynku.	Wychowawcy klas, nauczyciele przyrody i plastyki.
3	Gimnazjum Konojad	Szkolne Igrzyska Sportowe	Propagowanie zdrowego i aktywnego trybu życia.	Nauczyciel wychowania fizycznego, wychowawcy klas.

### 7.1.2. Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu.

Programy antytytoniowe realizowały:

„Czyste powietrze wokół nas” – 9 Przedszkoli, 2 oddziały przedszkolne – liczba dzieci 654, - liczba rodziców 492.

1. Program miał na celu wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy. Natomiast zajęcia skoncentrowane były na pobudzaniu i stymulowaniu różnych form aktywności dziecka.

Na pierwsze zajęcia dzieci z wychowawcami wybrali się na spacer ulicami Łubnicy w celu obserwacji jak największej ilości dymów (przyglądali się dymom, określali skąd się wydobywają itp.). Kolejnym zajęciem było rysowanie źródeł dymów na arkuszach szarego papieru - dzieci podzielone na zespoły rysowały z równoczesnym obserwowaniem plansz przedstawiających źródła dymów ( przedszkolacy prezentowali prace i wspólnie omawiali). Nauczyciele przeprowadzali pogadanki na temat szkodliwości dymu papierosowego (zdrowie człowieka, udzielanie pomocy palaczom). Na następnych zajęciach dzieci porównywały zapachy przyjemne i nieprzyjemne – zabawa w kwiatki, ćwiczenia oddechowe przy muzyce relaksacyjnej. W tym dniu dzieci zostały zapoznane z dinozaurem Dinkiem, słuchały piosenki i kolorowały Dinka. Każde dziecko w przedszkolu potrafi śpiewać piosenkę o Dinku. Na zajęciach przedszkolacy słuchali historyjki o podróży Danusia pociągiem, później rozmawiali o treści historyjki i bawili się przy piosence o Dinku. Na ostatnich zajęciach przedszkolacy szukali

w przedszkolu i na placu zabaw tabliczek z zakazem palenia papierosów. Nauczycielki rozmawiały z dziećmi na temat znaczenia tych znaczków. Później dzieci rysowały własne znaczki NIE PAL PRZY MNIE. Przy wykonywaniu swojej pracy dzieci śpiewały piosenkę o Dinku. Swoje znaczki dzieci zaniósł do domów. Rodzice zostali zapoznani z założeniami programu, wysłuchali listu i wypełnili ankietę.

2. Przeprowadzona ewaluacja pozwala stwierdzić, że zajęcia podobały się dzieciom. Chętnie w nich uczestniczyły. Proponowane zabawy ruchowe, tematyczne inspirowały dzieci do działań, których efektem były prace plastyczne: plakaty, znaczki z hasłami .

Dzieci podczas zajęć usystematyzowały swoją wiedzę na temat szkodliwości palenia papierosów, dymów. Wiedzą w jaki sposób należy zachować się , gdy ktoś w ich obecności zapali papierosa.

Rodzice w pełni zaakceptowali realizację programu, chętnie wspierali nauczycieli.

W spotkaniu zamykającym program uczestniczyło 97% rodziców, którzy pozytywnie wypowiadali się o efektach realizacji programu. Została zwiększona świadomość rodziców na temat znaczenia ich roli w rozwoju zdrowotnym .

Wszyscy uczestnicy programu: nauczyciele, dzieci, rodzice, pozytywnie ocenili przebieg i efekty końcowej realizacji programu antytytoniowego , pt.: „Czyste powietrze wokół nas”.

Wnioski:

Należy wzbogacić materiały edukacyjne, dotyczące realizacji programu np. poprzez maskotki i książeczki, kolorowanki dla każdego dziecka- uczestnika .

Innym materiałem edukacyjnym , pomocnym w realizacji w\w programu byłby film edukacyjny dostosowany do wieku odbiorców, który ułatwiłby i uatrakcyjnił przekaz informacji i wiedzy na tematy związane ze źródłami i rodzajami oraz szkodliwościami dymu, nie tylko papierosowego.

3. Przedszkolaki chętnie uczestniczyły we wszystkich zajęciach dydaktycznych. Zajęcia prowadzone w ramach projektu zostały częściowo zmodyfikowane. Głównym powodem zmiany był fakt, iż wybrany przez wychowawcę program wychowania przedszkolnego i realizowane w ramach niego codzienne zajęcia dydaktyczne podejmowały zbliżoną tematykę. Ponadto w ubiegłym roku część dzieci z tej grupy uczestniczyła we wspomnianym wyżej projekcie, chcąc zatem uniknąć powtarzania tych samych treści zrealizowano projekt z pewnymi modyfikacjami.

Na zakończenie projektu w *Kąciku Rodzica* został wywieszony list do rodziców „Nie pal przy mnie proszę” mający zachęcić rodziców i dzieci do wspólnych dyskusji w gronie rodzinnym.

4.Zwiększenie świadomości rodziców na temat znaczenia ich roli w rozwoju zdrowotnym dzieci, a w szczególności w profilaktyce tytoniowej. Realizacja antytytoniowego programu przebiegała w oddziale przedszkolnym w miesiącu kwietniu. Zajęcia okazały się bardzo ciekawe dla



zajęć warsztatowych wykorzystano przede wszystkim metody aktywizujące, które umożliwiały dzieciom zaangażowanie wszystkich zmysłów i podjęcie różnych form aktywności.

5. W roku szkolnym 2014/2015 Przedszkole Gminne im. Krasnala Hałabały przystąpiło kolejny raz do realizacji programu edukacyjnego „Czyste powietrze wokół nas”. Program realizowany był w grupie dzieci 5-6 letnich.

Formą realizacji programu był cykl zajęć dydaktycznych skierowany do dzieci składający się z zajęć warsztatowych, stwarzając sytuacje edukacyjne:

Wycieczki- ukierunkowujące uwagę dzieci na źródła i rodzaje dymu, poprzez obserwację w najbliższym środowisku.

Oglądanie i czytanie książek o w/w tematyce, wyszukiwanie ilustracji na temat źródeł dymu.

Gazetki tematyczne w sali, projektowanie znaczka „Nie pal przy mnie”.

Eksperymentowanie przy użyciu powietrza.

Efekty:

Wzrost kompetencji dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, w których inni palą papierosy,

Zwiększenie świadomości rodziców na temat znaczenia ich roli w rozwoju zdrowotnym dzieci a w szczególności w profilaktyce antytytoniowej,

Zwiększenie umiejętności rodziców w zakresie wspierania dzieci w sytuacjach społecznych, w których narażone są na ekspozycję dymu tytoniowego.

Wnioski

Dzieci: bardzo chętnie uczestniczyły w zajęciach, wykazywały wysoki poziom wiedzy na temat palenia papierosów i zagrożeń jakie to niesie, chętnie we własnym zakresie poszerzały swoją wiedzę i dzieliły się informacjami z innymi dziećmi ( oglądały książki, przynosiły artykuły z gazet ).

**„Nie pal przy mnie proszę”** - uczniowie klas I – III: program realizowało 14 Szkół Podstawowych powiatu wśród 882 uczniów.

W ramach profilaktyki realizowanego w tym roku szkolnym realizowano zajęcia w formie warsztatów zarówno dla uczniów jak i rodziców.

1. Realizacja programu podnosi wrażliwość dzieci na osoby palące w ich środowisku, szczególnie rodziców Potrafią zwrócić uwagę na zagrożenia wynikające z tego nałogu.

2. Program był realizowany w trakcie całego roku szkolnego jako uzupełnienie tematyki zajęć lekcyjnych. Zbyt mała ilość pomocy tj. plakatów, ulotek.

3. Program był interesującą i atrakcyjną formą profilaktyki uzależnień i doskonale uzupełniał się ze szkolnym programem profilaktyki, pobudzał ciekawość dzieci i wzbogacał ich wiedzę nt szkodliwości dymu tytoniowego i wskazywał sposoby radzenia sobie z dymem. Cieszył się zainteresowaniem wśród dzieci, które chętnie uczestniczyły w zajęciach warsztatowych oraz próbowały wpłynąć na niewłaściwe i szkodliwe zachowania rodziców palących. Dzieci

wykonywały wszystkie zadania i chętnie uczestniczyły w zabawach.

4. Program spełniał ważną rolę w wychowaniu zdrowotnym dzieci, gdyż przekazywał wiedzę, ukazywał sposoby radzenia sobie z problemem oraz kształtował u dzieci postawy ochrony własnego zdrowia i odpowiedzialności za własne zdrowie.

**„Znajdź właściwe rozwiązanie”** uczniowie klas V - VI Szkół Podstawowych i klas I –III Gimnazjów powiatu. Liczba placówek realizujących program: Szkół Podstawowych -10 , 533 uczniów, Gimnazja – 9 – 929 uczniów.

1. Przed przystąpieniem do realizacji zadań rodzice i uczniowie zostali zapoznani z jego tematyką. Dzieci aktywnie uczestniczyły w lekcjach wychowawczych, warsztatach, przedstawieniu i konkursie.

2. Program realizowany od kilku lat wzbogacony o doświadczenia koordynatora i pomysły uczniów. Ciągła praca nad większym zaangażowaniem rodziców i konsekwencja działań.

3. „Znajdź właściwe rozwiązanie” to program skorelowany ze szkolnym programem profilaktyki. Był realizowany sprawnie i cieszył się uznaniem młodzieży, która chętnie uczestniczyła w jego realizacji.

### **Światowy Dzień bez Tytoniu 31 maja.**

31 maja w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego obchodzony był Światowy Dzień bez Tytoniu.

To ważna data w kalendarzu aktywności szkół promujących zdrowy styl życia. Każdego roku WHO stara się w tym dniu zwrócić uwagę ludzi na kwestię zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych skutków palenia tytoniu. Co roku Światowa Organizacja Zdrowia koncentruje się na innym aspekcie walki z paleniem tytoniu.

Globalna epidemia palenia tytoniu zabija prawie 6 milionów ludzi rocznie, z czego ponad 600 000 to niepalący, którzy umierają z powodu tzw. biernego palenia. Jeśli nie będziemy działać, przed 2030 rokiem epidemia ta zabije ponad 8 milionów ludzi. Ponad 80% zgonów, którym można zapobiec nastąpi wśród ludzi żyjących w krajach o niskich i średnich dochodach. W Światowym Dniu Bez Tytoniu 2015 WHO i partnerzy wzywają kraje do podniesienia podatków na tytoń.

**Zmniejszanie konsumpcji tytoniu, ratuje życia ludzkie.** Badania pokazują, że podnoszenie podatku na wyroby tytoniowe jest szczególnie skuteczne w ograniczaniu używania tytoniu wśród grup o niskich dochodach oraz w zapobieganiu rozpoczynaniu palenia wśród młodych ludzi. Ponadto, zwiększenie akcyzy na wyroby tytoniowe jest uważane za taką formę kontroli rynku tytoniowego, która jest najbardziej opłacalna.

**Cele:** Ostatecznym celem Światowego Dnia Bez Tytoniu jest przyczynienie się do ochrony obecnych i przyszłych pokoleń, przed niszczącymi skutkami zdrowotnymi spowodowanymi paleniem tytoniu, ale też konsekwencjami społecznymi, środowiskowymi i ekonomicznymi używania tytoniu i narażenia na dym tytoniowy. W piątek 29.V.2015 r. odczytano przez radiowęzeł

szkolny 2 krotnie referat o szkodliwości palenia, oraz rozdano ulotki o tematyce antynikotynowej. Ogółem uczestniczyło około 550 uczniów w obchodach dnia bez tytoniu.

Przy gabinecie pielęgniarki szkolnej wykonano gazetkę ścienną.

### **Pogadanki w Zakładach Pracy**

20 maja pracownice Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej Honorata Ciechańska i Dorota Gnus przeprowadziły pogadanki na temat uzależnień od tytoniu, alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Chętni mogli skorzystać z pomiaru tlenu węgla w wydychanym powietrzu za pomocą Smokerlyzera. Uczestnicy otrzymali materiały promujące życie wolne od nałogów.



### **Happening ekologiczny**

Happening Ekologiczny, który od 5 lat przypomina mieszkańcom Grodziska Wielkopolskiego o potrzebie zadbania o środowisko naturalne, zachęcając do zachowań proekologicznych, odbył się 22 maja, na ul. Szerokiej, przy Gminnym Centrum Informacji. W trakcie Happeningu odbyła się prezentacja stoisk związanych z ochroną przyrody, środowiska, recyklingiem, promocją zdrowia (zgaduj- zgadula, badanie ciśnienia krwi, badanie zawartości tlenu węgla w wydychanym powietrzu, rozdawnictwo ulotek i gadżetów), prezentacje artystyczne dzieci, gry, konkursy i zabawy, pokaz mody ekologicznej.



### **Pogadanki i apele szkołach**

#### **PAPIEROSOM MÓWIMY NIE!**

Ogólnopolski Głos Profilaktyki dotarł do Wielichowa. Podczas obchodów Międzynarodowego Dnia Dziecka uczniowie **papierosom powiedzieli NIE**. W ten sposób zaangażowali się w obchody Międzynarodowego Dnia bez Papierosa. Ponadto uczniowie Zespołu Szkół im. Polskich Noblistów w Wielichowie, trzymając rękę na sercu wsłuchiwali się w siebie. Pokazali, że są silni, odporni i nie poddadzą się żadnym używkom, które szkodzą zdrowiu.

Tu wymienili szczególnie papierosy, które choć niemodne to popularne.



W Szkole Podstawowej w Konojadzie 103 uczniów wysłuchało pogadek o szkodliwości palenia tytoniu. Pogadanki wygłosiła pracownica PSSE OZ – Honorata Ciechańska.



## Światowy Dzień Rzucania Palenia

W trzeci czwartek listopada obchodzony jest **Światowy Dzień Rzucania Palenia**, z inicjatywy amerykańskiego dziennikarza Lynna Smitha w 1974 roku, zatwierdzony przez *Amerykańskie Towarzystwo Walki z Rakiem*. Akcja przyjęła się w wielu krajach na świecie, w tym w Polsce (od 1991).

W związku z tym PSSE w Grodzisku Wlkp. przekazała do Szkół materiały edukacyjne (plakaty, ulotki) a 19 listopada w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Grodzisku Wlkp. przygotowano stoisko informacyjne gdzie przeprowadzono mini konkurs i badania na zawartość tlenku węgla w wydychanym powietrzu.

W ramach profilaktyki antynikotynowej uczniowie klas I uczestniczyli w pogadankach na temat zdrowotnych i społecznych skutków palenia papierosów. W czasie spotkań uczniowie poznali skład dymu tytoniowego i jego trujące właściwości dla zdrowia człowieka. Dowiedzieli się również, że działanie substancji rakotwórczych zawartych w dymie tytoniowym nie jest ograniczone jedynie do palaczy tytoniu, ale także dotyczy wszystkich tych osób, które przebywają w pomieszczeniach, gdzie występuje dym tytoniowy (tzw. „palenie bierne”). Ukazano negatywny wpływ papierosów na ludzkie życie co uzmysłowiło młodzieży, że nie warto palić papierosów i że każdy ponosi odpowiedzialność za własne zdrowie i nie ma prawa szkodzić innym. Przeprowadzono 1 szkolenie w zakładzie pracy – 15 uczestników.



Przeprowadzono mini konkurs wiedzy i badanie na zawartość tlenku węgla w wydychanym powietrzu – 100 uczniów i nauczycieli skorzystało z badania.



## **Szkolenie Młodzieżowych Liderów Zdrowia – Kontra Tytoń**

23.11.2015r. w Sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego przeprowadzono 2 szkolenia.

Szkolenia przeprowadziła Honorata Ciechańska – pracownik PSSE – OZ. W szkoleniu udział wzięło 40 uczniów klas I Gimnazjum i Szkół Ponadgimnazjalnych

Uczestnicy szkolenia otrzymali certyfikat Młodzieżowego Lidera Zdrowia, potwierdzającego posiadanie wiedzy na temat szkodliwego wpływu palenia tytoniu na organizm palacza i jego otoczenie oraz pakiety edukacyjne, pomocne do realizacji projektu, który zakłada szkolenia koleżanek i kolegów w szkole.

## **Światowy Dzień Zdrowia**

Młodzież z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. E. Kwiatkowskiego w Grodzisku Wlkp. w czwartek 9 kwietnia 2015 r. przeprowadziła akcję informacyjną w ramach kampanii "Drugie Życie" przy Grodziskim Centrum Informacji na ulicy Szerokiej, wraz ze współpracą z Urzędem Miasta. Celem akcji było zwiększenie świadomości społecznej w zakresie przeszczepiania narządów, jako metody ratującej życie i przywracającej zdrowie ciężko chorym ludziom.

Kampania „Drugie życie” jest działaniem informacyjnym o korzyściach, które niesie za sobą ta terapia oraz edukacja w zakresie zagadnień medycznych, prawnych i etycznych związanych z przeszczepianiem narządów w naszym kraju.

Uczniowie, przy wsparciu organizatorów, Anny Ledzianowskiej i Rafała Maluńskiego, przeprowadzili działanie promocyjne wychodząc do społeczności lokalnej, rozdając oświadczenia woli, które sprawiło, że mieszkańcy Grodziska wiedzą czym jest ta deklaracja, a transplantacje stają się tematem rozmów nie tylko w szkolnych murach.

Oświadczenia woli dają szansę, transplantacje ratują życie...

Oświadczenie woli jest świadomą deklaracją przekazania swoich narządów po śmierci do przeszczepu. Ten mały, niepozorny dokument daje szansę ratowania życia. To najcenniejszy dar, jaki można przekazać drugiej osobie.

W ramach Światowego Dnia Zdrowia kolejne spotkanie z cyklu „ŻYJ ZDROWO” odbyło się w Filii Biblioteki Publicznej na Osiedlu Wojska Polskiego 28 kwietnia 2015 roku. Tym razem Honorata Ciechańska z PSSE w Grodzisku Wlkp. przedstawiła podstawowe zasady zdrowego stylu życia oraz zapobieganie uzależnieniom. Chętni mogli skorzystać z pomiarów tlenu węgla w wydychanym powietrzu. Spotkanie przebiegło w miłej atmosferze a uczestnicy otrzymali drobne upominki i materiały promujące zdrowy styl życia i antytytoniowe.



### **7.1.3. Profilaktyka HIV/AIDS**

**Szkolenie Młodzieżowych Liderów Zdrowia** dla 16 uczniów z klas I w Starostwie Powiatowym w dniu 28.05.2015r. przeprowadziła Honorata Ciechańska z PSSE - OZ w Grodzisku Wlkp. Celem szkolenia było:

- wzbudzenie świadomości ryzyka pewnych zachowań seksualnych,
- promowanie abstynencji seksualnej do czasu założenia stałego związku,
- poszerzenie wiedzy na temat HIV/AIDS, poszerzenie wiedzy na temat innych ryzykownych zachowań (identyfikowanie własnych zachowań ryzykownych),
- promowanie zdrowego stylu życia,
- podniesienie świadomości na temat seksualności człowieka oraz ryzyka związanego z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych (narkotyki, alkohol),
- nabycie umiejętności reagowania w sytuacji presji otoczenia (presja seksualna, namawianie do przyjęcia substancji psychoaktywnych).

### **Światowy Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS**

Na stronach internetowych PSSE i Starostwa Powiatowego zamieszczono informacje o Dniu Pamięci Zmarłych na AIDS w celu zwrócenia uwagi społeczeństwa na fakt, że zapobieganie HIV/AIDS jest bardzo ważne. Zasięg 5.000. Informacje przesłano do 3 redakcji prasy lokalnej. Nakład 12.000

**Światowy Dzień AIDS (World AIDS DAY) i międzypowiatowa olimpiada wiedzy odbywa się 1 grudnia każdego roku.** Jest to dzień bardzo szczególny, nie tylko promujący walkę z AIDS, ale także czas w którym myślimy o bliskich i przyjaciółach, których doświadczył wirus HIV oraz staramy się zwrócić uwagę społeczeństwa na ciągle aktualny problem epidemii HIV/AIDS. Hasło Światowego Dnia AIDS, zgodnie ze strategią Wspólnego Programu Narodów Zjednoczonych Zwalczenia HIV i AIDS, obowiązujące na całym świecie w latach 2011-2015 brzmi *"Dążymy do zera"*: zero nowych zakażeń HIV, zero dyskryminacji, zero zgonów na AIDS. Tegoroczne obchody odbyły się w dniu 1 grudnia 2015 r. w Wolsztyńskim Domu Kultury zorganizowane przez przedstawiciela Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Wolsztynie. W obchodach uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych, Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni, pracownicy WSSE i PSSE, dyrektorzy szkół, nauczyciele, przedstawiciele służb mundurowych i innych instytucji, uczestnicy międzypowiatowej olimpiady wiedzy.



#### **7.1.4 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”**

Głównym celem projektu jest ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym, tj. między 15 a 49 rokiem życia.

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Grodzisku Wlkp. współpracowała z nauczycielami, szkolnymi koordynatorami przedszkoli i szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, urzędami miast i gmin, starostwem powiatowym, pracownikami szkolnej służby zdrowia, policją, kierownictwem zakładów pracy, pracownikami PSSE oraz mediami lokalnymi.

Realizacja innych **4 najciekawszych** działań, autorskich projektów, imprez edukacyjno-zdrowotnych dla społeczności lokalnej z udziałem stacji sanitarno-epidemiologicznych, podmiotów leczniczych, szkół, organów samorządowych, organizacji pozarządowych i innych (organizator, cel, grupa docelowa, formy działań):

**1. Udział w powiatowej imprezie „Uzależnia mnie tylko sport” organizowanej przez Starostwo Powiatowe.**

Powiat Grodziski był gospodarzem pierwszej imprezy z cyklu w ramach kampanii "Uzależnia mnie tylko sport", przygotowanej i koordynowanej przez Urząd Marszałkowski Województwa



Wielkopolskiego. Impreza łączyła w sobie elementy profilaktyki uzależnień i rywalizacji sportowej w biegach, a przede wszystkim służyła dobrej zabawie. W rodzinnej imprezie sportowo - rekreacyjnej na terenie Krainy Zabaw Bogilu w Wiosce udział wzięły Honorata Ciechańska z PSSE w Grodzisku Wlkp. i Janina Kościelniak – pielęgniarka PROMED , które przeprowadzały badania na zawartość tlenu węgla w wydychanym powietrzu i pomiary ciśnienia tętniczego krwi – 100 osób.



**2. Happening Ekologiczny** od 5 lat przypomina mieszkańcom Grodziska Wielkopolskiego o potrzebie zadbania o środowisko naturalne, zachęcając do zachowań proekologicznych, odbył się 22 maja, na ul. Szerokiej, przy Gminnym Centrum Informacji.

W trakcie Happeningu odbyła się prezentacja stoisk związanych z ochroną przyrody, środowiska, recyklingiem, promocją zdrowia (zgaduj- zgadula, badanie ciśnienia krwi, badanie zawartości tlenu węgla w wydychanym powietrzu, rozdawnictwo ulotek i gadżetów), prezentacje artystyczne dzieci, gry, konkursy i zabawy, pokaz mody ekologicznej.



**3. Szkolenie „Bezpieczna Grodziszczanka”** przeprowadzone wspólnie z Komendą Powiatową Policji w Grodzisku Wlkp.

Program powstał z inicjatywy Powiatowej Komendy Policji w Grodzisku Wlkp. i jego celem jest podjęcie działań ukierunkowanych na zapewnienie dostępu osobom w wieku poprodukcyjnym do aktualnych informacji na temat różnorodnych zagrożeń, propagowanie właściwych form zachowania w sytuacjach niosących ze sobą ryzyko dla bezpieczeństwa osobistego, a także mienia, troski o zdrowie. Zmieniające się uwarunkowania społeczne, w tym struktura pokoleniowa i demograficzna, postępująca skala starzenia się społeczeństwa, a także występujące w życiu codziennym zagrożenia uwrażliwiają nas na potrzeby osób w podeszłym wieku i obligują do podejmowania skierowanych bezpośrednio do tej grupy społecznej działań profilaktycznych.

**4. Szkolenie tematyczne** w Powiatowej Miejsko – Gminnej Bibliotece Publicznej w Grodzisku Wielkopolskim.

Honorata Ciechańska z PSSE w Grodzisku Wlkp. przedstawiła podstawowe zasady zdrowego stylu życia oraz zapobieganie uzależnieniom. Chętni mogli skorzystać z pomiarów tlenu węgla w wydychanym powietrzu - 20 osób.

Tematyka uzależnień jest potrzebna a przeprowadzane szkolenia i prelekcje z zakresu profilaktyki palenia tytoniu, spożywania alkoholu i przyjmowania innych substancji psychoaktywnych oraz pomiary zawartości dwutlenku węgla w powietrzu wydychanym przy użyciu smokerlyzera cieszą się zainteresowaniem społeczeństwa. .



## 7.2. Programy wojewódzkie

### 7.2.1. Program „Moje Dziecko Idzie do Szkoły”

- cel główny

Podniesienie poziomu wiedzy z zakresu dbania o zdrowie.

- cele szczegółowe

Zapoznanie rodziców z istotą programu, który podzielony jest na bloki tematyczne zawarte w broszurze. Zdobycie wiedzy, umiejętności i nawyków dla zachowania zdrowia.

- grupa docelowa

Dzieci 5 i 6 letnie oraz uczniowie klas I, uczęszczające do Przedszkoli i szkół w powiecie grodziskim, rodzice lub opiekunowie.

- ramy czasowe

Rok szkolny 2014/2015

- inicjator programu WSSE
- koordynator, realizatorzy, partnerzy

Pracownik PSSE OZ i PZ Grodzisk Wlkp., Dyrekcje szkół i Przedszkoli, wychowawcy oddziałów przedszkolnych, szkolna służba zdrowia w powiecie grodziskim, WSSE Poznań, Starostwo Powiatowe Grodzisk Wlkp.

- zasadnicze działania 4 narady – 43 osoby,
- Program realizowały 23 placówki (10 przedszkoli i 13 szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi powiatu grodziskiego wśród 1230 uczniów i 1230 rodziców).

W związku z programem przeprowadzono:

- 23 wizytacje – oceny realizacji programu .

W podległych placówkach przeprowadzono:

- 5 narad w zespołach wychowawczych – 35 uczestników,
- 15 imprez prozdrowotnych – 727 uczestników.

Dystrybucja materiałów – 1230 broszur, 1230 kolorowanek i 59 poradników dla nauczycieli.

Uczestnicy programu „Moje dziecko idzie do szkoły” pozytywnie ocenili przebieg i efekty końcowe realizacji programu, dlatego podjęte działania będą kontynuowane w przyszłym roku.

### **7.2.2. „Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy”**

I. Liczba placówek realizujących Projekt na terenie powiatu:

szkoły gimnazjalne 9

szkoły podstawowe 14

przedszkola 9

II. Liczba przeprowadzonych wizytacji 18

III. Zrealizowane działania:

1. Szkolenie dla młodzieży gimnazjalnej:

a. Liczba szkoleń 4

b. Liczba uczestników 91

c. Dodatkowe informacje /krótki opis przebiegu szkolenia, z uwzględnieniem informacji o tematyce, uczestnikach, wykładowcach/

1. Na zaproszenie Dyrektora Szkoły Podstawowej w Konojadzie pracownik PSSE – OZ przeprowadziła 2 szkolenia dla uczniów klas V i VI na temat zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej.

2. 12.10.2015r. przeprowadzono szkolenie dla 23 Dyrektorów placówek oświatowo – wychowawczych na temat odżywiania dzieci i młodzieży w środowisku przedszkolnym i szkolnym oraz naradę wielo tematyczną dotyczącą realizacji programów profilaktycznych w roku szkolnym 2015/2016.

Podczas szkolenia zaproszona intendentka podzieliła się z uczestnikami doświadczeniami w realizacji zdrowego odżywiania w swojej placówce omówiła jadłospisy.

W związku z wieloma wątpliwościami dotyczącymi rozporządzenia MZ z dnia 26 sierpnia 2015 dyskusja była „burzliwa” ale zaowocowała dobrymi praktykami w stołówkach szkolnych, co można było stwierdzić po rozmowach z dyrektorami placówek podczas przeprowadzanych wizytacji.



3. 23. 11.2015r. przeprowadzono szkolenie dla 19 uczniów Gimnazjów klas I.

## 2. Imprezy środowiskowe

a. Liczba imprez 2

b. Liczba uczestników 250, w tym dzieci 5-cio i 6-cioletnie 150

c. Dodatkowe informacje /krótki opis przebiegu imprezy, z uwzględnieniem informacji na temat miejsca imprezy, uczestników, współpracy/

## 3. 15.06.2015r. **BĄDŹMY ZDROWI – WIEMY, WIĘC DZIAŁAMY**

To hasło Festynu Rodzinnego, który odbył się 31 maja w Łąkiem. Organizatorem festynu byli pracownicy ZPS w Łąkiem we współpracy z PSSE w Grodzisku Wielkopolskim oraz Radą Rodziców. Festyn rozpoczął się barwnym korowodem przez wieś prowadzonym przez Orkiestrę Dętą z Rostarzewa. Dzieci w kolorowych strojach symbolizujących owoce i warzywa, z balonami i uśmiechami pozdrawiały mieszkańców wsi. Otwarcia festynu dokonała dyrektor ZPS w Łąkiem Aldona Sitarz, która życzyła wszystkim udanej zabawy. Wśród zaproszonych gości byli: młodszy asystent PSSE Honorata Ciechańska, radna gminy, sołtysi wsi Łąkie, Adolfowo i Łąkie Nowe – przewodnicząca KGW w Łąkiem . W dalszej części festynu był koncert Orkiestry Dętej z Rostarzewa, pokaz zumbi w, przedstawienie „Calineczka”, występy dzieci przedszkolnych, koncert dla Mamy i Taty oraz pokaz ratownictwa medycznego OSP z Rostarzewa. Liczba uczestników – 190 (90 uczniów i 100 rodziców oraz zaproszonych gości).



4. 13 czerwca 2015r. w Szkole Podstawowej im. Andrzeja Grubby w Kąkolewie odbył się Wielobój Sprawnościowy Sześciolatek. W zawodach sportowych, którym towarzyszyło hasło: „Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy!” wzięły udział drużyny sześciolatek z następujących placówek: Szkoły Podstawowej nr 1 im. Polskich Olimpijczyków w Grodzisku Wlkp., Szkoły Podstawowej nr 4 w Grodzisku Wlkp., Szkoły Podstawowej w Grąbiewie, Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Ptaszkowie, Szkoły Podstawowej w Słocinie oraz Szkoły Podstawowej im. Andrzeja Grubby w Kąkolewie. W wielu konkurencjach dzieci mogły sprawdzić swoje możliwości i umiejętności – biegały, skakały, liczyły, rozpoznawały figury geometryczne, toczyły piłki, czworakowały, a także rysowały portrety swoich opiekunek. Współzawodnictwo odbywało się w atmosferze zabawy i zasad fair play. W przerwach między konkurencjami dzieci i ich opiekunowie uczestniczyli w zabawach integracyjnych przy muzyce, które wszystkim sprawiły wiele radości. Drużyny zostały nagrodzone pucharami i upominkami, które wręczyli współorganizatorzy Wieloboju: przedstawicielka Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej pani Honorata Ciechańska i Dyrektor Szkoły Podstawowej w Kąkolewie pani Irena Gęstwa oraz Dyrektor Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół pan Rafał Sikorski i Sołtys wsi Kąkolewo.



### 3. Konkurs na plakat „Bądźmy zdrowi”

a. Liczba uczestników 6

b. Liczba szkół biorących udział w konkursie 6

c. Liczba prac na etapie szkolnym 120

d. Liczba prac na etapie powiatowym 6

e. Dodatkowe informacje /krótki opis przebiegu etapu powiatowego konkursu/

do PSSE wpłynęło 6 prac z 6 Gimnazjów powiatu. Nagrody zostały wręczone podczas szkolenia dla gimnazjalistów 23.11.2015r.



4. Informacja i promocja w mediach /wywiady, artykuły, informacje na stronach internetowych itp./ na stronie internetowej psse zamieszczono 10 informacji z realizacji

projektu. Do 5 redakcji prasy lokalnej przesłano 10 artykułów prasowych, nakład prasy 25 tys.

#### 5. Dodatkowe działania zrealizowane w ramach Projektu

1. Waga zdrowia zarówno fizycznego jak i psychicznego – to podstawowe zadanie realizowanego po raz siódmy projektu „Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy”. W czwartek, 16 kwietnia w Zespole Szkół im. Polskich Noblistów odbył się apel, na którym dokonano podsumowania działań.

Na apelu goszczono panią Honoratę Kozłowską – Burmistrz Miasta i Gminy Wielichowo oraz panie Honoratę Ciechańską i Katarzynę Łamaszewską – przedstawicielki Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Grodzisku Wlkp. – liczba uczestników – 100.



2. 22.05. 2015r. w ramach współpracy z Urzędem Miasta Grodziska Wlkp. PSSE uczestniczyła po raz trzeci w ulicznym happeningu ekologicznym, podczas którego przeprowadzono zgaduj zgadulę, rozdawano broszury i gadżety otrzymane z WSSE, liczba uczestników 200.

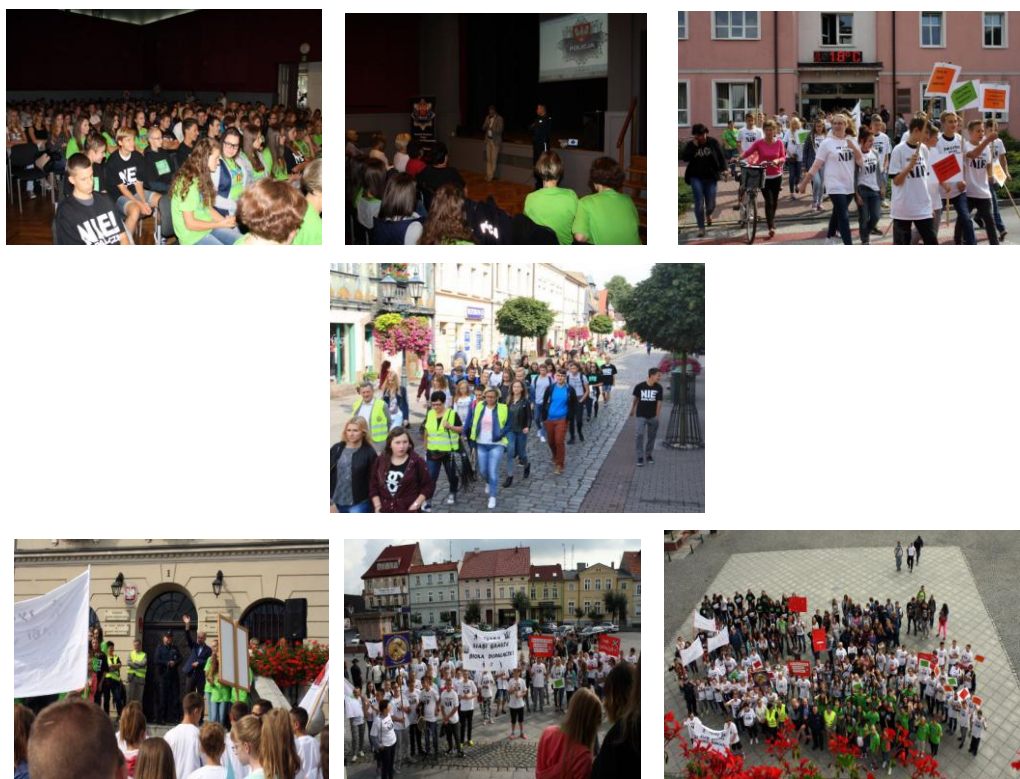
W trakcie Happeningu odbyła się prezentacja stoisk związanych z ochroną przyrody, środowiska, recyklingiem, promocją zdrowia, prezentacje artystyczne dzieci, gry, konkursy i zabawy, pokaz mody ekologicznej.



#### 7.2.3. „Wiem nie biorę – jestem bezpieczny, - „Dopalacze niszczą życie”.

Na terenie Wielkopolski 4 września br. ruszył program profilaktyczny Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu pod nazwą „Dopalacze niszczą życie”. Wojewódzka inauguracja projektu miała miejsce w Ostrowie Wielkopolskim. Pierwszym elementem otwarcia na terenie powiatu grodziskiego, które odbyło się Centrum Kultury „RONDO” była projekcja filmu profilaktycznego dotyczącego szkodliwości dopalaczy. Autorami filmu, z tytułu którego zaczerpnięto nazwę całego programu jest ostrowska grupa PaT - „Uzależnieni od teatru”. W spotkaniu udział wzięli grodziscy

policjanci, pani Ewa Kasperska – Sekretarz Gminy Wielichowo, reprezentująca swą osobą panią Burmistrz Honoratę Kozłowską, Dyrektor Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologiczne w Grodzisku Wielkopolskim wraz z pracownikami, dyrektorzy szkół, nauczyciele oraz pedagodzy. Pan Ryszard Beer w kilku słowach nakreślił uczniom zagrożenia związane z zażywaniem dopalaczy, zwrócił uwagę na problematykę związaną z leczeniem pacjentów będących po zażyciu dopalaczy z powodu braku istotnych informacji o ich składzie. Po projekcji filmu młodzież wraz z przybyłymi gośćmi wyruszyli w przemarsz dając tym samym świadectwo swojego sprzeciwu wobec uzależnieniom od narkotyków, dopalaczy, alkoholu i innych używek. Przemarsz poprowadzili członkowie Grodziskiej Grupy PaT, którzy na czele „peletonu” zagrzewali swoich rówieśników do skandowania haseł związanych z powyższą tematyką. Przy Urzędzie Miasta powitał wszystkich pan Piotr Hojan – Wiceburmistrz Grodziska Wielkopolskiego.



Wspólnie z Komendą Powiatową Policji przeprowadzono 3 szkolenia i 40 badań ankietowych.





#### **7.2.4 Bezpieczny Senior**

Grodziscy policjanci od kilku lat w ramach prowadzonej profilaktyki edukacyjnej są organizatorami kursu szkoleniowego dla kobiet w ramach akcji „Bezpieczna Grodziszczanka”. Do współpracy zaproszono partnerów z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grodzisku Wlkp. oraz przedstawiciela Lasów Państwowych z Nadleśnictwa Lasówki.

W ramach trzydniowych szkoleń mieszkanki gm. Grodzisk Wlkp. zapoznały się z podstawowymi elementami bezpieczeństwa jak i pomocy osobom zagrożonym utracie życia. Celem działań była edukacja kobiet w szczególności w zakresie podejmowania fizycznych działań samo obronnych, jak i wiktymologicznych zachowań bezpiecznych i sposobów obrony psychologicznej. Zajęcia prowadzono na terenie Szkoły Podstawowej nr 1 w Grodzisku Wlkp., gdzie pani Dyrektor jak co roku udostępniła salę wykładową oraz salę gimnastyczną.

Prelegenci tj.( policjant, strażak, Leśniczy, pracownik Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej) w kolejnych modułach przedstawiali świadome i nieświadome formy zachowań potencjalnych ofiar przestępstwa , klasyczne przykłady ataków na kobiety w różnych miejscach i porach. Panie nauczyły się zachowań bezpiecznych, sposobów unikania ataków przestępczych i podstaw obrony psychologicznej. Omówione zostały pojęcia stanu wyższej konieczności, obrony koniecznej. Strażacy omówili w sposób praktyczny zasady udzielania pierwszej pomocy oraz o czadzie jako czynnika, który w okresie jesienno – zimowym jest przyczyną tragedii wielu istnień ludzkich. Pani Honorata Ciechańska z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej omówiła zdrowy styl życia oraz zapobieganie chorobom nowotworowym, natomiast przedstawiciel Lasów Państwowych skupił się na zapobieganiu stania się ofiarą na terenie lasu.

Na zakończenie szkolenia każda z Pań otrzymała Poradnik „Bezpieczne Życie Seniora „





### 7.3. Inne przedsięwzięcia:

**1. Ratujemy – uczymy ratować** - w 5 placówkach Gminy Grodzisk Wlkp. realizowany jest program RATUJEMY I UCZYMY RATOWAĆ. Pracownicy PSSE – OZ i HD rokrocznie zasiadają w komisji konkursowej.



### 2. Bezpieczne wakacje .

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej na terenie powiatu grodziskiego w ramach akcji letniej przeprowadzili działania związane z odpowiedzialnością za bezpieczeństwo własne i innych oraz higieną osobistą uczestników wypoczynku i stanem sanitarnym placówek. Pracownicy Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili kontrole stanu sanitarno – higienicznego oraz pogadanki dotyczące życia codziennego, w którym ważna jest higiena. Podkreślali także, iż w trakcie upałów powinniśmy często pić napoje lub wodę niegazowaną, nawiązali do szkodliwości palenia papierosów.

W wyniku kontroli pracownicy PSSE nie stwierdzili nieprawidłowości.

W ramach współpracy „Bezpiecznego wypoczynku” pracownicy Inspekcji Sanitarnej odwiedzili 18 placówek (wypoczynek zimowy i letni), w których uczestniczyło 771 dzieci i młodzieży. Działania prowadzone przez Inspekcję Sanitarną podnoszą wiedzę i umiejętności z zakresu zdrowego stylu życia oraz wypoczyniania w odpowiednich warunkach sanitarnych, rozwijają postawy odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych.



### **Zapobieganie chorobom nowotworowym**

Październik jest miesiącem profilaktyki raka piersi - to najczęściej występujący nowotwór złośliwy u kobiet. Jak powszechnie wiadomo, największą przeszkodą w walce z tą chorobą jest jej późna wykrywalność. Niestety, Polki często zapominają o samobadaniu piersi. Dlatego właśnie bieżący miesiąc jest poświęcony na informowanie kobiet o metodach zapobiegania chorobie, a także możliwościach, jakie niesie współczesna medycyna w walce z nowotworem. W Polsce każdego roku rozpoznaje się ponad 13 tys. nowych zachorowań na raka piersi, a 5 tys. kobiet umiera. W większości przypadków o życiu lub śmierci decyduje to, czy doszło do przerzutów. Oczywiście ważny jest czas postawienia diagnozy – im wcześniej, tym większe są szanse powrotu do zdrowia. Bardzo dużo kobiet polega tylko na wiedzy i umiejętności lekarzy nie zdając sobie sprawy, że ich zdrowie zależy w dużej mierze od profilaktyki, która polega na comiesięcznym samodzielny badaniu piersi, regularnym chodzeniu na USG i mammografię.

Do istotnych czynników wykrywania zmian w piersi należy samobadanie kobiet, okresowe badania obrazowe (USG piersi oraz mammografia). Samodzielne badanie piersi jest tanią metodą wczesnego wykrywania guzków i innych nieprawidłowości w piersiach. Samobadanie piersi nie jest trudne i powinno być wykonywane co miesiąc (najlepiej 2-3 dni po miesiączce) przez każdą kobietę w wieku powyżej dwudziestu lat. Jeżeli kobieta jest w ciąży lub już po okresie przekwitania, badanie można wykonywać w pierwszym dniu każdego miesiąca. Populacyjny Program Wczesnego Wykrywania Raka Piersi, realizowany jest w Polsce od 2006 roku. Program obejmuje badaniami mammograficznymi, wykonywanymi co dwa lata, kobiety w wieku 50-69 lat. Badania są bezpłatne, finansowanie programu zapewnia Ministerstwo Zdrowia oraz Narodowy Fundusz Zdrowia. Jeżeli kobieta nie mieści się w tej grupie wiekowej także może poddać się bezpłatnemu badaniu mammograficznemu, tyle, że konieczne będzie skierowanie od ginekologa – ze skierowaniem badanie może wykonać w każdym ZOZ, który ma podpisany kontrakt z NFZ.

15 października 2015r. odbyło się kolejne spotkanie z cyklu "Żyj zdrowo" zatytułowane "Badam się, więc mam pewność". Honorata Ciechańska, przedstawiła temat profilaktyki i wczesnego wykrywania raka piersi.



**Dnia 22 października 2015 r.** odbyło się w Gimnazjum w Grodzisku Wlkp. podsumowanie akcji szczepień przeciwko wirusowi HPV dziewczynek z rocznika 2002.

Rak szyjki macicy to jeden z najczęściej występujących nowotworów złośliwych wśród kobiet. Jest trzecią co do częstotliwości przyczyną zgonów wśród płci żeńskiej spowodowanych przez nowotwory.



Udowodniono, że powszechne szczepienia wykazują się dużą skutecznością w zapobieganiu chorobom związanym z zakażeniami HPV. Ich skuteczność oceniana jest bardzo wysoka.

Dlatego cieszymy się bardzo i doceniamy, że władze naszego miasta, a zwłaszcza pan burmistrz Henryk Szymański, umożliwił nam udział w działaniach na rzecz własnego zdrowia. Każda tego typu akcja o charakterze profilaktycznym i zapobiegawczym jest bardzo ważna.

**W październiku 2015r. Gimnazjum w Rostarzewie realizowało projekt „Szkoła promująca zalecenia Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem”.**

Celem podjętych działań w ramach projektu było budowanie świadomości onkologicznej i poprawa jakości życia młodzieży i dorosłych poprzez stwarzanie warunków oraz kształtowanie motywacji, wiedzy i umiejętności w zakresie wpływu zdrowego stylu życia na zapobieganie chorobom nowotworowym. Projekt był realizowany we współpracy z Wielkopolskim Centrum Onkologii w Poznaniu w ramach programu „Prewencja pierwotna nowotworów”. Szkolnym koordynatorem i edukatorem była Maria Nowak. Realizację projektu rozpoczęło szkolenie dla nauczycieli na temat: „Zalecenia Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem”. Na początku

października pojawiły się na korytarzu dolnym i górnym gazetki informacyjne pt. „Wiem, jak zdrowo żyć” z zaleceniami Kodeksu Walki z Rakiem, będące zapowiedzią realizacji działań w szkole. W ciągu miesiąca uczniowie klas I - III Gimnazjum wzięli udział w 2 zajęciach edukacyjno - warsztatowych. Każda klasa z edukatorem omówiła 12 zaleceń Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem przy wykorzystaniu prezentacji multimedialnej oraz wielu materiałów dydaktycznych. Drugie zajęcia w poszczególnych klasach miały charakter warsztatów na temat: Papierosy, nie dziękuję oraz Unikaj nadmiernej ekspozycji na promienie słoneczne. Mamy nadzieję, że zdobyta wiedza i umiejętności pozwolą naszej młodzieży dokonać modyfikacji negatywnych zachowań zdrowotnych i wziąć świadomą odpowiedzialność za swoje zdrowie.

**27 listopada 2015r.** w auli Gimnazjum odbyły się obchody szkolnego Dnia Zdrowia. W tym celu klasa 2 e pod opieką pani Aleksandry Majcherek oraz pani Ewy Zaruckiej przygotowała przedstawienie, które w zabawny sposób przekazywało gimnazjalistom jak mają dbać o swoje zdrowie. Uczniom pomogli w organizacji wydarzenia też opiekun chóru szkolnego, pan Mirosław Mądry oraz w akcję promocji zdrowia zaangażowali się również rodzice, którzy ufundowali każdemu uczniowi zdrową przekąskę w postaci świeżego jabłka.

Na przedstawienie przybyli też zaproszeni goście, burmistrz Henryk Szymański, dyrektor ZEAS-u Rafał Sikorski oraz przedstawicielki grodzkiego Sanepidu pani Honorata Ciechańska, Katarzyna Łamaszewska i Kinga Czechowska.



## **Szkoły Promujące Zdrowie**

### **Wizyta studyjna**

Szkoła Podstawowa im. Polskich Poetów w Łubnicy Szkołą Promującą Zdrowie. 1 czerwca 2015 roku w Szkole Podstawowej im. Polskich Poetów w Łubnicy odbyła się wizyta studyjna, której celem było podsumowanie działań realizowanych w ramach projektu „Szkoły Promującej Zdrowie”, do którego placówka przystąpiła trzy lata wcześniej. Program spotkania zaplanowano tak, by w pełni odzwierciedlał podejmowane zadania promujące zdrowy tryb życia. W trakcie wizyty studyjnej zaprezentowano dorobek okresu przygotowawczego w formie niezwyklej prezentacji multimedialnej, części artystycznej uczniów o tematyce prozdrowotnej, występy grup tanecznych, a także dokumentację formalną i fotograficzną, potwierdzającą realizację

zaplanowanych działań prozdrowotnych. Na szkolnym trawniku „wrosła” truskawkowa instalacja, a w jednej z klas powstała okazała piramida zdrowego żywienia (z miejscowymi, zdrowymi produktami). Wszystkie sale lekcyjne zostały pięknie udekorowane. Zaprezentowane działania zostały wysoko ocenione przez Rejonowego Koordynatora Szkół Promujących Zdrowie - Panią Irenę Sierpowską – Glapiak oraz pozytywnie zaopiniowane przez przedstawicielki Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej – Honoratę Ciechańską i Katarzynę Łamaszewską. Szkoła otrzymała rekomendację i zostanie przyjęta do Wielkopolskiej Sieci Szkół Promujących Zdrowie. Naszą uroczystość uświetnili swoją obecnością licznie przybyli goście Burmistrz Wielichowa – Pani Honorata Kozłowska, policjant Kamil Sikorski, sołtysi i radni Łubnicy i Zielęcina oraz zaproszeni rodzice.



Całość zakończył heppening ulicami Łubnicy. Działania propagujące aktywny i zdrowy trym życia mamy zamiar konsekwentnie kontynuować .



### **Bijemy „Rekord Guinnessa”**

25 listopada 2015 roku po ponad dwóch miesiącach przygotowywania w Szkole Podstawowej im. Polskich Poetów w Łubnicy różnych zdrowych i smacznych smakołyków w postaci przekąsek, sałatek, deserów, koktajli etc., przystąpiliśmy do zaplanowanej wcześniej akcji bicia „Rekordu Guinnessa”. Celem tego dużego przedsięwzięcia było przygotowanie jednorazowo, jak największej ilości zdrowych II śniadań. To kulinarne wyzwanie przeprowadzono we wszystkich klasach jednocześnie. Zaangażowani byli wszyscy uczniowie, nauczyciele, pracownicy szkoły oraz rodzice, którzy wyrazili chęć udzielenia nam pomocy w tym wyjątkowym dniu. Przygotowaliśmy 316 kanapek. Składały się one z różnego rodzaju ciemnego pieczywa, masła, wędlin, sera m.in. koziego, pasty jajecznej, pasty z ciecierzycą, pasty z twarogiem, pasty z łososiem i buraczkami, pomidorem, ogórkiem, sałatą. Była też przepyszna sałatka warzywna. W

zestawie śniadaniowym była też herbata z imbirem i miodem oraz banan i jabłko. Na degustację zaprosiliśmy także dzieci z oddziału przedszkolnego z miejscowej placówki. Całość była zorganizowana w ramach realizowanego projektu „Bezpieczna i przyjazna szkoła”. Śniadanie wszystkim dzieciom bardzo smakowało o czym świadczyły puste talerze oraz fotorelacja. Mamy nadzieję, że uczniowie wezmą sobie do serca potrzebę spożywania zdrowego śniadania zarówno w szkole jak i poza nią.



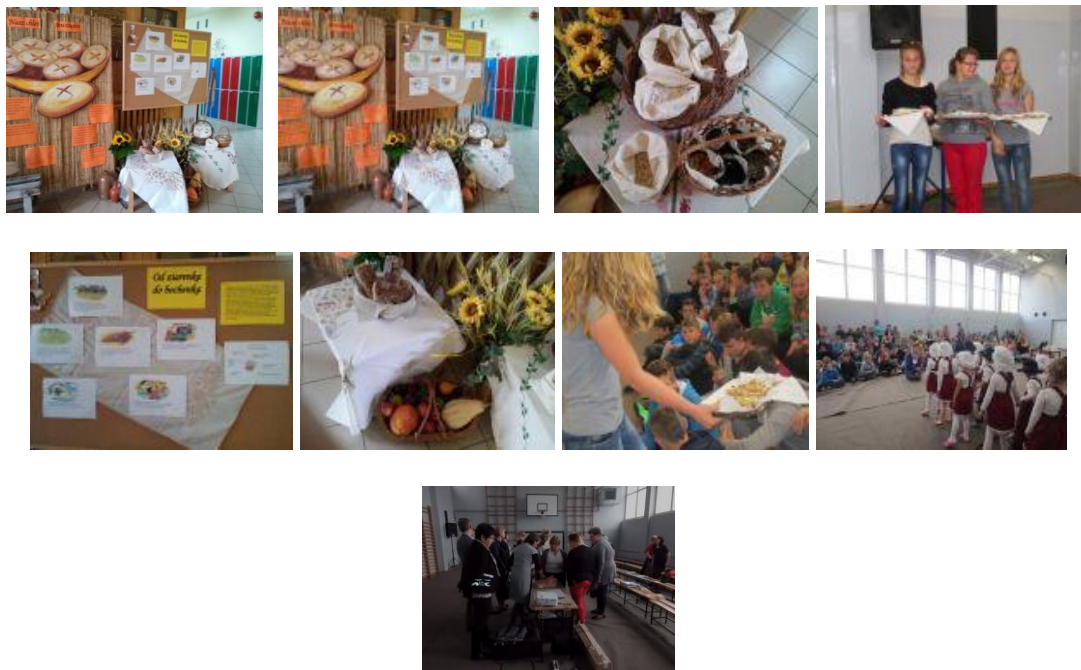
### **Zespół Przedszkolno – Szkolno – Gimnazjalny w Rostarzewie**

Od 17 listopada 2004 r. jest Szkołą Promującą Zdrowie i należy do Wielkopolskiej Sieci Szkół Promujących Zdrowie. Od samego początku do czerwca 2012 roku koordynatorem była Maria Nowak. Od otrzymania certyfikatu zrealizowali wiele ciekawych projektów z zakresu promocji zdrowia. Oto ich tytuły i czas trwania:

- 1) „Wiem, jak zdrowo się odżywiać” – w roku szkolnym 2004/2005
- 2) „Dobrze czuję się w szkole” – w roku szkolnym 2005/2006
- 3) „Nie sięgaj dna..., z nami zdobywaj góry” – w roku szkolnym 2006/2007
- 4) „Każdy kęs ma swój sens” – w roku szkolnym 2007/2008
- 5) „Poszukuję prawdy, dobra i piękna” – w roku szkolnym 2008/2009
- 6) „Jest zdrowo jeść kolorowo” – w roku szkolnym 2009/2010
- 7) „Bądź wolny od ...” cz. 1 – w roku szkolnym 2010/2011
- 8) „Bądź wolny od ...” cz. 1 – w roku szkolnym 2011/2012

Każdego roku realizowano inne cele, które wynikały z przeprowadzonej w styczniu 2012 r. diagnozy potrzeb. W roku szkolnym 2012/2013 działania służyły zwiększeniu udziału nauczycieli i pracowników obsługi we wspólnych spotkaniach, imprezach, wyjazdach poza godzinami pracy. W drugim roku - 2013/2014 skupili uwagę na zwiększeniu ilości owoców i warzyw oraz produktów mlecznych w diecie pracowników oraz zwiększeniu aktywności fizycznej poprzez udział w różnych formach ruchu. W trzecim roku 2014/2015 celem było zwiększyć wiedzę na temat profilaktyki i wczesnego wykrywania raka piersi, raka jelita grubego oraz raka szyjki macicy i zaburzeń głosu. Ponadto zachęcano do podejmowania systematycznej samokontroli zdrowia i

samobadania piersi u kobiet oraz nad podtrzymaniem aktywności fizycznej.



Dzięki realizacji tego projektu nastąpiły korzystne zmiany dla nauczycieli i pracowników obsługi w zakresie samopoczucia zawodowego (fizycznego i psychicznego), zadowolenia z pracy, samooceny zdrowia oraz dbałości o nie.

***Pracownicy zespołu uznali, że trzeba nadal działać na rzecz własnego zdrowia.***

### **Zespół Przedszkolno – Szkolno – Gimnazjalny w Ruchocicach**

Szkoła została przyjęta do Wielkopolskiej sieci Szkół Promujących Zdrowie. 11 czerwca 2013 roku szkoła odbyła się uroczystość podsumowania Programu Szkoła Promująca Zdrowie. Przybyło na nią wielu zaproszonych gości, wśród których znaleźli się Starszy Wizytator Kuratorium Oświaty w Poznaniu - Irena Sierapowska Glapiak, Burmistrz Rakoniewic - Gerard Tomiak, Przewodnicząca Komisji Oświaty i Spraw Społecznych - Gabriela Cielecka, Kierownik Wydziału Oświaty Kultury i Sportu - Mirosław Basiński, przedstawiciele Rady Rodziców, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Grodzisku Wlkp – Honorata Ciechańska i Katarzyna Łamaszewska, Przychodni Zespołu Lekarza Rodzinnego "Puls" w Rakoniewicach oraz rodzice uczniów. Wszystkich zebranych powitała Dyrektor Mirosława Gradzik. Akademię prowadzili Karolina Necel i Szymon Mańkowski uczniowie III klasy gimnazjum. Na początku przedstawiono prezentację multimedialną promującą zdrowy styl życia, wręczono karty pływackie uczniom realizującym projekt "Jestem sprawny - umiem pływać". Następnie wystąpił chór, uczniowie szkolnego zespołu tanecznego i gimnazjaliści w przedstawieniu "Ratunku!... Moja róża umiera". Na zakończenie pani dyrektor wręczyła dyplomy osobom, które przyczyniły się do realizacji programu Szkoła Promująca Zdrowie i głos zabrali zaproszeni goście, którzy nie szczędzili słów

uznania pod adresem szkoły.



### **Apel z okazji Światowego Dnia Zdrowia**

W ramach realizacji programu Szkoły Promującej Zdrowie uczniowie klasy VI przygotowali przedstawienie pt. „Co jest zdrowe, a co szkodzi naszemu zdrowiu”. Celem przedstawienia było uświadomienie, jak ważną rolę w życiu odgrywa zdrowie, do czego może doprowadzić złe odżywianie się, brak higieny czy nadmierny hałas. W przedstawieniu można było znaleźć również wiele rad i wskazówek jak dbać i szanować swoje zdrowie oraz jak walczyć z chorobą, gdy zaatakuje.



21 października odbyło się kolejne spotkanie z policjantem. Szkoła w Ruchocicach kładzie duży nacisk na edukacje związane z szeroko pojętym bezpieczeństwem dzieci i młodzieży. W ramach profilaktyki uczniowie uczestniczą w pogadankach na różne tematy. Tym razem tematem spotkania dla starszych uczniów była odpowiedzialność karna małoletnich za różnego rodzaju czyny. Ponadto policjantka uświadomiła naszą młodzież w kwestii uzależnień - zwłaszcza narkotyków i tak ostatnio "popularnych" dopalaczy. Uczniowie mogli usłyszeć o oddziaływaniu substancji odurzających na organizm ludzki oraz o negatywnych skutkach eksperymentowania z używkami. Młodszy zaś rozmawiali na temat cyberprzemocy, szczególnie o formach w jakich się ona przejawia. Uczniowie zostali też zapoznani z przepisami prawa w zakresie odpowiedzialności karnej za tego typu czyny.



### **Warsztaty profilaktyczne**



25 listopada uczniowie klas IV - VI i gimnazjaliści wzięli udział w warsztatach antydopalaczowych zorganizowanych przez Gminę Rakoniewice. Podczas spotkania z osobami prowadzącymi szkolenie był czas na dyskusję, zapoznanie się z niektórymi aspektami omawianego tematu, ćwiczenia w grupach i trening odmawiania. Uczniowie jak zwykle bardzo aktywnie uczestniczyli w warsztatach i z należytą powagą i odpowiedzialnością podeszli do omawianego tematu. Mamy nadzieję, że zdobyta wiedza pozytywnie wpłynie na ich postawy i zawsze będą pamiętać, jak bardzo szkodliwym okazać się może sięgania po środki, które wyniszczają ludzki organizm.



### **Zespół Szkolno – Gimnazjalny Rakoniewice**

Zgodnie z Europejskim kodeksem walki z rakiem jednym ze sposobów na zmniejszenie ryzyka zachorowania na raka jest przestrzeganie zaleceń prawidłowego żywienia. W związku z tym klasa 5b przygotowała na godzinie wychowawczej bardzo zdrowe, a zarazem kolorowe i przepyszne kanapki. W powietrzu unosił się zapach świeżych warzyw - pomidora, ogórka, papryki, rzodkiewki, sałaty oraz ziół - bazylii, koperku, pietruszki. Wszystkie kanapki wyglądały i smakowały wyśmienicie. Największą furorę zrobiła kanapka Alana - pełnoziarnista bułka z masłem, jajkiem, wędzonym łososiem, bazylią i koperkiem z własnego ogródka.



**Smacznie, zdrowo, pomysłowo** - Uczniowie z klasy 5 d włączyli się w akcję "Europejskiego kodeksu walki z rakiem". Zajęcia rozpoczęły się pogadanką na temat zasad zdrowego odżywiania. W ramach idei propagowania zdrowych nawyków żywieniowych uczniowie wspólnie z wychowawcą przygotowali i spożyli przepyszne kanapki. Wielu z nas pokazało niesamowite talenty kulinarne a kanapki zachwycały oczy i podniebienie.



„**Lepiej zapobiegać niż leczyć**”, pod tym hasłem podpisali się nauczyciele i uczniowie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Grodzisku Wlkp.

Dlatego 18 grudnia 2015r. wybrali na dzień promocji zdrowia. W związku z tym p. Anna Majcherek oraz p. Mariola Ptaszyńska przygotowały akcję, której celem była promocja zdrowego stylu życia wśród młodzieży klas specjalnych i uczniów szkoły.

Dzień rozpoczął się od wykładu na temat : Czym jest ARS?, który przygotowała p. Anna Ledzianowska. Następnie młodzież mogła pooglądać film „Wieczne dzieci”, czyli o skutkach picia alkoholu w ciąży. Pielęgniarka szkolna p. Mirosława Tulińska rozdała młodzieży ulotki na temat „ARS, czyli jak dbać o zdrowie”.

Drugim etapem dnia zdrowia była promocja zdrowego odżywiania. Pani Małgorzata Sroka oraz p. Marzena Ankiewicz promowały hasło: Stop pustym kaloriom! Propagowanie zdrowego odżywiania miało charakter happeningu. Uczniowie klas specjalnych przygotowali zdrowe przekąski i ciastka owsiano- bakaliowe, które miały uświadomić kolegom i koleżankom, jak mądrze zastąpić puste kalorie zdrowym jedzeniem. „Zdrowe nie musi być nudne i niesmaczne”.

Trzecim etapem kampanii było przeciwdziałanie zagrożeniom życia i zdrowia. Młodzież spotkała się z terapeutą do spraw uzależnień p. Piotrem Laufrem. Po wykładzie i dyskusji, uczniowie pooglądali film na temat szkodliwości używek i dopalaczy.

Całość dopełniły: gazetka tematyczna „Promocja zdrowia”, ankiety , których celem było badanie poziomu wiedzy o zagrożeniach i bezpieczeństwie oraz lekcje wychowawcze w klasach specjalnych.

Od listopada 2014 roku Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Grodzisku Wlkp. realizuje projekt edukacyjny „ **WIEM CO JEM**”, który realizowany jest pod patronatem Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej i Starostwa Powiatowego.

27 maja w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Grodzisku Wlkp. odbył się I międzyszkolny konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia "Wiem co jem".



W roku szkolnym 2014/2015 Przedszkole Gminne w Kamieńcu po raz kolejny wzięło udział w programie **Akademia Zdrowego Przedszkolaka**. Tym razem wspólnie z przedszkolakami

poznawano Krainy Zdrowia w celu zdobycia wiedzy na temat właściwego żywienia, aktywności fizycznej, bezpieczeństwa, wychowania, profilaktyki zdrowia, sprawności manualnej oraz kultury.

Przedszkolak pełen zdrowia oraz jego poszczególne Akcje koncentrowały się na aspektach zdrowego żywienia, z naciskiem na motywy Eko oraz aktywności fizycznej, budując trwale i zdrowe nawyki.

### **Podróż do Krainy Pełnej Zdrowia:**

„W krainie tej wszystkie dzieci i dorośli się uśmiechają, są zdrowi i weseli. Kraina Zdrowia ma ogromne pola, na których rosną pyszne, soczyste owoce, pachnące marchewki, buraki i inne wspaniałe warzywa i owoce. W piecach wypieka się świeży pachnący razowy chleb, a w garnkach gotuje pyszna zupa jarzynowa. Na pastwiskach pasą się szczęśliwe krowy, a po podwórkach biegają kurki i gęsi. Na podwórku słychać ciągle radosne okrzyki, jakie dobiegają z rozgrywek sportowych. Dzieci i dorośli w tej krainie bardzo lubią ruch na świeżym powietrzu. Każdy ma swoją ulubioną rozrywkę sportową. Jedni jeżdżą na rowerach inni na hulajnodze, jeszcze inni kopią piłkę, a kolejni uwielbiają skakanie na skakance. Aktywność fizyczna sprawia dzieciom i dorosłym ogromną radość, bo dzięki temu, że zdrowo się odżywiają, osiągają świetne wyniki.”



### **7.4. Przekazywanie informacji do mediów.**

Pracownik OZ wykonuje obowiązki rzecznika prasowego, w roku 2014 do 5 redakcji gazet lokalnych wysłano 22 artykuły.

Na stronie Internetowej PSSE zamieszczono 43 pakiety informacyjne.

### **7.5. Podsumowanie**

Programy profilaktyczne są dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów i potrzeb środowiska lokalnego. Realizacja programów odbywa się w ramach zajęć dydaktyczno – wychowawczych prowadzonych w szkołach podczas godzin wychowawczych przez wychowawców, pedagoga, spotkań z przedstawicielami służby zdrowia, pracownikiem PSSE – OZ, przedstawicielami policji mającymi na celu informowanie uczniów o szkodliwości używek i zachowań ryzykownych.

Popularyzacja zdrowego i aktywnego stylu życia zaowocowała wieloma imprezami i działaniami, które na stałe wpisały się w harmonogramy działań szkół.

W szkołach prowadzone jest:

- dożywianie,

- organizowane są zawody sportowe,
- rozwija się turystyka szkolna, rajdy rowerowe (sieć ścieżek rowerowych w powiecie),
- w szkołach organizowane są: DNI ZDROWIA, TYGODNIE ZDROWIA, festyny i konkursy tematyczne,
- dzieci i młodzież w placówkach oświatowo – wychowawczych objęte są stałą opieką pielęgniarstwa.

21 placówek oświatowo – wychowawczych – 100% - realizuje programy Agencji Rynku Rolnego: PIJ MLEKO, OWOCE I WARZYWA W SZKOLE.

Programy profilaktyczne znajdują odzwierciedlenie w planach dydaktycznych wychowawców klas, gazetkach ściennych, spotkaniach środowiskowych (ewaluacja), konkursach szkolnych. Dokumentację na ten temat znajdujemy w kronikach szkolnych, księgach protokółów z posiedzeń rad pedagogicznych, stronach internetowych placówek oświatowo – wychowawczych.

## **8. DZIAŁALNOŚĆ OPINIODAWCZO - NADZOROWA**

### **Realizacja zadań**

Postanowienia i opinie sanitarne udzielano na piśmie w trybie i terminie ustalonym przepisami.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, dla dokumentów na podstawie art. 53 w związku z art. 58 ust.1, pkt. 3 oraz art. 54 ust.1 w związku z art. 46 pkt. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, póź. 1227), oraz zgodnie z art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej ( Dz. U. z 2011r. Nr 212, poz. 1263), uzgadniano i wydawano opinie na podstawie art.48, art.53 i art.54 wyżej cytowanej ustawy.

Praca terenowa obejmowała:

- wizje lokalne przeprowadzane każdorazowo przed wydaniem opinii o lokalizacji lub zmianie przeznaczenia obiektu lub terenu;
- odbiory indywidualne zgłaszanych o dopuszczenie do użytkowania obiektów budowlanych.

Dokonywano uzgodnień i wydawano opinie w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na podstawie : art.64 ust.1, pkt 2, art.70 ust.1, pkt 2, art.77 ust.1, pkt 2, art.90 ust.2 pkt. 2 w związku z art. 78 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Odbiory dokonywane były pisemnie. Na każdy odbiór wystawiono opinię sanitarną.

### **W roku 2015 przeprowadzono 94 kontrole .**

W roku 2015 wydano ogółem :

- 26 - postanowień uzgodnień projektu decyzji dot. warunków zabudowy, na jedno z postanowień wpłynęło Zażalenie, dotyczyło warunków zabudowy budowy jednej turbiny wiatrowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działce o numerze ewidencyjnym gruntu 524 zlokalizowanej w miejscowości Łubnica gmina Wielichowo
- 2 – decyzje, które umarzają postępowanie administracyjne, wszczęte w przedmiocie odbioru w związku z art. 56 Prawo Budowlane decyzje dotyczyły następujących obiektów :

- wszczęte w przedmiocie odbioru sanitarno-higienicznego stacji przeładunkowej odpadów komunalnych i surowców wtórnych z halą sortowniczo – belowniczą oraz budynku socjalnego i wagą samochodową ETAP -I w Czarnej Wsi .
- wszczęte w przedmiocie odbioru sanitarno-higienicznego zmiany sposobu użytkowania budynku gospodarczego i jego adaptacji z przeznaczeniem na cele usługowe w Granowie .

2 - decyzji wydanych (przez ZNS) na podstawie , art. 100 ust. 5 w związku z art. 22 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (Dz. U. nr 112, poz. 654 ) , załącznika Nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012r. w sprawie szczegółowych wymagań , jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą Dz. U. z 2012r. , poz. 739 :

- 1 decyzję na gabinet ortopedyczny w Przychodni .
- 1 decyzję na gabinet pielęgniarstwa na terenie zakładu .

77 - decyzji płatniczych za wykonywane czynności w pionie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ,

1 - opinia sanitarna uzgodnienia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko ,

1 - postanowienia dotyczące uzgodnienia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko ,

1 – uzgodnienie projektów studium i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ,

40 - opinii sanitarnych co do potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko , a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko ,  
- w tym 15 opinii stwierdzono potrzebę opracowania raportu ,

20 - postanowień przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach ,

8 - opinii projektów budowlanych ,

83 - obiektów zgłoszono do odbioru na podstawie art.56 Prawa Budowlanego ,  
w tym: 66 przeprowadzono kontroli (wizytacji) na podst. art. 56

2 - opinię sanitarną dotyczącą odbioru sal. kosmetycznych , w trybie art. 3  
pkt 3 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej

1 - opinię sanitarną na samochód usług pogrzebowych

Wydanie postanowień następowało każdorazowo po dokonaniu wizji lokalnej w terenie oraz po przeanalizowaniu dokumentacji danej inwestycji . Wizje lokalne dotyczyły przede wszystkim lokalizacji obiektów handlowo usługowych , przemysłowych .

**Wnioski:**

Współpraca między poszczególnymi komórkami organizacyjnymi PSSE układa się prawidłowo. Współpraca z administracją samorządową układa się w sposób właściwy.

Nie obserwowano szczególnych trudności przy opiniowaniu obiektów budowlanych jak i planów zagospodarowania przestrzennego.

## **9. WNIOSKI KOŃCOWE**

- 1.** Kontynuować działania na rzecz prawidłowego unieszkodliwiania odpadów medycznych i komunalnych.
- 2.** Konsekwentnie realizować Program Szczepień Ochronnych oraz prowadzić rejestr chorób zakaźnych.
- 3.** Realizować zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie profilaktycznych programów prozdrowotnych.
- 4.** Czuwać nad warunkami higieniczno - sanitarnymi w placówkach oświatowo – wychowawczych ze szczególnym uwzględnieniem oceny higieny procesu nauczania, uczenia się w szkołach podstawowych oraz nadzór nad placówkami wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży oraz opiekuńczo – wychowawczych.
- 5.** Kontynuowanie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy .